

Danyýeliň kitaby

Sesil N. Wraýt

Giriş

Adaty garaýyş, Danyýel kitabyny Danyýeliň özi ýazyşdyr ýa-da başga bir buýruk bilen beň V asyrdaky ýazyşdyr. Häzirki zaman tankytçylary, çaklamanyň pygamberligine ynanmaýan, ikinji ýarymyň köpüsünde kynçylyk çekýärler. Kitap we birinji ýarymyň bir bölegi şulardan ybarat. Şeýlelik bilen, munuň miladydan öňki II asyryň birinji ýarymynda belli bir ýazyjy tarapyndan Daniel atly bir gahryman tarapyndan ýazylandygyny we çaklaýyş hökmünde görkezilenleriň köpüsiniň eýýäm taryh bolandygyny öňe sürýärler, ýöne garaşylmady. çaklama hökmünde garşy çykmak üçin gysga wagtda giňden okaň. Şol bir bellik bilen, belli dünýewi taryh bilen tassyklamakda kynçylyk çekip biljek islendik ýeriň ygtybarlylygyna şübhelenýärler we özlərini diňe rowaýat hasaplaýarlar. Elbetde, Injiliň galan bölekleriniň köpüsini şuna meňzeş sebäplere görä abraýdan düşürmäge synanyşýarlar.

Bu bellikleriň awtory, adaty pikiriň skeptikleriň pikirinden has ähtimal subut edilendigine ynanýar we muny şeýle kabul edýär. Tankytçylar, diňe bir ynamly ýagdaýda kabul etmän, imanymyzyň esaslaryny derňemäge we ýüze çykyp biljek islendik meseläni tanamaga mejbur edýändigleri sebäpli hyzmat edýärler. Bular esasan ne ynanýanlar, ne-de şübheli adamlar üpjün edip bilmejek maglumatlardaky boşluklara degişlidir (dünýewi we Injil taryhyna mahsus). Emma skeptikler imanlylaryň döp bolan pikirini ýatyrnak, diňe tassyklamak üçin dünýewi maglumatlaryň tapylmagy ýaly meselelere gaýta-gaýta ýüz tutýarlar. Bularyň käbiri Danyýeliň kitabyna salgylanyp dogry boldy. Wagt häzire çenli onuň peýdasyna boldy. Danyýeliň hut özi Rebbimiz tarapyndan onuň awtory we pygamberdigini tassyklaýar (Matta 24:15) Şonuň üçin ony has irki senä degişlidigini, dolduryp biljekdigimizi ýa-da ýokdugymyzy hakyky taryh we öňünden aýdylýan welilik hökmünde kabul etmekden çekinmeli dälidir. öňki boşluklarda ýa-da soňkusyna düşünmek. Alada goýup biljek aýratyn meselelerimiz, köplenç bu ýerde däl-de, kitabyň gysgaça mazmuny bilen baglanyşykly bolar.

Kitap 12 bapdan ybarat, birinjisi tutuş resminama giriş. Ilkinji alty bap Danyýel we üç dosty bilen Judahahudadan Wawilon ýesirine äkidilen we üçünji şahsda ýazylan taryhy wakalara degişlidir. Esasan ilkinji adamda ýazylan soňky alty bap, Danyýeliň (we käwagt olaryň düşündirişi) Ysraýylyň taryhyna täsir edýän dürli halklara we imperiyalara we (2) Hudaýyň gurmaly bir şalygyna degişli dürli arzuwlaryny ýazýar. beýlekiler hemişelik ýok bolsa, baky galar. Ilkinji alty, soňkusyny düşnükli etmek üçin zerurdyr. Näme üçindir synagda düşündirilmedik, gurluş tapawudy bilen düýbünden baglanyşykly bolmadyk we hiç hili kanagatlanarly düşündiriş berilmedik 2-nji bap: 4b bap 7-nji bap arameý dilinde (ýa-da siriýaly ýa-da halde) ýazylýar ýesir düşen ýurduň dili, galanlary bolsa ene dili bolan ýewreý dilinde. Iudeýa gaýdyp gelen bosgunlara ýüzlenýän Ezranyň kitaby hem şeýle ýazylýar - Arameý dilinde 4: 8-den 6:18 we 7: 12-26-a çenli.) Adam Klark, Daniel hakda aç-açan aýdýar: "As Haldeýalylar taryhda-da, pygamberliklerde-de aýratyn gyzyklanma döredipdirler. 4-nji bap. ahyryna çenli Ybadathana we umuman Taňrynyň

halkyna degişlidir, olar ýewreý dilinde ýazylýar, bu bolsa Hudaýyň Täze Köne amenthtde berlen ähli maslahatlaryny aýan etmek üçin saýlan dili. "

Danyýel kitabynyň maksady barada aýdylanda, Ellikottyň tutuş Injil baradaky düşündirişinde bölekleýin şeýle beýan edilmegi gaty ýerlikli bolup görünýär: "Ilki bilen, ylhamyň dowamlylygyny tamamlamak möhümdir. Sürgün wagtynda Ysraýyllaryň öňünde Kanun, Pygamberler we Mukaddes Kitaplar kanuna kabul edilençä bardy. Bular oňa Hudaýyň islegini, sürgünden gaýdyp geljekdigini we Mesihniň gelmegini öwretmek üçin ýeterlikdi. Aboveöne ýokarda aýdylýşy ýaly [ýöne bu sitata goşulmaýar], Mesih günleri sürgünden gaýdyp gelen badyna peýda bolar öýdülýärdi. Danyýeliň kitaby bu täsirleri düzedýär we Ysraýyly geljek döwre taýýarlaýar Tivityesirligiň ýapylmagy bilen Mesihniň gelmegi arasynda gatysyň. Bu şöhratly günler entek belli bolmadyk döwürlerden has garaňky geçýänçä gelip bilmez ýesirlige garaşyň, şonuň üçin Danyýeliň adamlary sürgünden gaýdyp geleninden soň yzarlanma döwrüni gözlemäge mejbur etdiler; emma şol bir wagtyň özünde, yzarlamalaryň dowamlylygynyň, Taňrynyň rehim-şepagatyndan bende boljakdygyna ynandymak bilen oňa teselli berdiler. "moreene iki sebäbini ara alyp maslahatlaşandan soň, aşakdaky ýaly bir söz bilen jemleýär. : "Şonuň üçin Danyýel kitabynyň maksady (1) ylhamyň dowamlylygy zynjyrynda ýok bolan baglanyşygy üpjün etmekdir (ýokarda getirilen sitatada görkezilişi ýaly); (2) sürgün bilen baglanyşykly şübheleriň we gorkularyň arasynda Ysraýyly goldamak; (3) köp hudaýly bir halka [Wawilonlylara] ýeke-täk hakyky Hudaýyň baky güýjüni açmak, şonuň üçin Ellikottyň aýdyşy ýaly "missioner häsiýetini" görkezmek.

Belli bir derejede Danyýel Köne amenthtde Ylhamyň Täze amentht üçin nämedigini görkezýärdi. Aslynda, soňkusynyň käbir simwolizmleri öňküsinden alnan. Şeýle hem, Ylhamyň köp bölegi tebigatda apokaliptik bolsa-da, Danyýeliň bir bölegi-de bar. Aslynda, beöň II asyrdan biziň eramyzyniň ikinji asyryna çenli kyn günlerde ylham berilmedik apokalipleriň sesini çykaran ýaly.

Düşündiriş bellikleri aýdyňlyk, dogry düşünmek ýa-da aýratyn üns bermek üçin zerur bolup biläýjek ýagdaýlardan başga, diňe bir bapdan gysgaça mazmun ýa-da syn berler.

1-nji bap

NEBUÇADNEZZAR

1-nji bap: Judahahuda patyşasy iehoýakimiň hökümdarlygynyň üçünji ýylynda (miladydan öňki 607-nji ýyl) Wawilonyň patyşasy Nebukadnesar Iýerusalime geldi we ony gabady. Alnan ýesirleriň arasynda (miladydan öňki 606-njy ýyl) Danyýel we Nebukadnesaryň köşgünde we hökümetinde hyzmat etmek üçin ýörite tälim alan we garaşsyzlygyna we wepalylygyna garamazdan, Daniel we "tohum şasy we begleriň" üç ýoldaşy bar. Hudaý. Danyýel "hatda Kir patyşasynyň birinji ýylyna çenli" (miladydan öňki 536-njy ýylda, Wawilon patyşalygy miladydan öňki 538-nji ýylda midiyalylara we parslara tabyn bolansoň) dowam edipdir. Aslynda, hatda Danyýeliň "Pars şasy Kiriň üçünji ýylynda" (10: 1) gören görnüşi hakda aýdylýar, bu bolsa

henizem miladydan öňki 534-nji ýa-da 533-nji ýylda diridigini aňladýar, ýöne bu henizem onuň bolandygyny aňlatmaýar. hökümetiň bir bölegi. Wawilon şalarynyň Nebukadnesaryň (miladydan öňki 605-562-nji ýyllar), Erbet-Merodaç (miladydan öňki 562-560-njy ýyllar), Negriglissar (miladydan öňki 560-? Miladydan öňki 538-nji ýylda öldürilen Nabonidus we bilelikde işleýänler); soň Mede Darýuşyň (be ö 53 538-536) we Pars Kiriniň Wawilonyň üstünden (miladydan öňki 536-530-njy ýyllar) - 70 ýyldan gowrak wagt bäri. (Ikinjisi üçin 5:31; 6:28 serediň.)

Nebukadnesar, Haldeýa neberesiniň (miladydan öňki 625-605-nji ýyllar) ilkinji şasy Nabopolassaryň ogly bolup, ömrüniň soňky ýyllarynda kakasynyň goşunlarynyň ýolbaşçysy bolup işledi. Mundan başga-da, kakasy syýasy taýdan möhüm bir ýaranlyk guran Midiýalylaryň şasy Kýaksaresiň bir gyzyna durmuşa çykyppdyr. Aboveokarda agzalan Erbet-Merodaç onuň ogly boldy. Belşazar, soňky mirasdüşeri hökmünde hem bellendi, Belşazaryň kakasy diýlip atlandyrylsa-da, ogly dälde (5: 2, 11, 18). Bu, diňe ata-babasy däl-de, iň görnükli öňki bolmagy manysynda bolup biler. Muňa garamazdan, kakasy Nabonidus Nebukadnesaryň bir gyzyna öýlenen ýaly, ýöne Nabonidus patyşa bolansoň we Belşazar eýýäm uludy. Şeýlelik bilen, Nebukadnesaryň öweý agtygy bolardy we bu manyda Nebukadnesar kakasy diýlip atlandyrylan bolmagy mümkin.

Belokarda ady agzalan Belşazar, Danyýele berlen Haldeýanyň ady Belteşazar bilen garyşdyrylmaly däl. Danyýeliň üç ýewreý ýoldaşy - Hananýa, Mişael we Azariýa-da Şadraç, Meşaç we Abed-nego atlary berildi.

2-nji bap: Nebukadnesaryň dolandyran ikinji ýylynda, ýadyna düşmeýän biynjalyk bir düýş gördi we Danyýel ikisi hem düýşi we düşündirişini gijäniň bir görnüşinde aldy. Altyn kellesi, döşi we gollary kümüş, garyn we budlar bürünç, demir aýaklary we aýaklary demir we bölek palçykly ajaýyp şekilde; eliňsiz dagdan bir daş kesilip, şekiliň aýaklaryna degen we bölekleriniň hemmesini döwür, samana öwürülen we ýel tarapyndan göterilen daş daş bilen doldurylan beýik dag boldy. ýer. Bu şekil yzygiderli dört dünýä patyşalygyny ýa-da imperiýany - Wawilon (Nebukadnesaryň ýolbaşçylygynda), Orta-Pars, Gresiýa we Rim wekillerini görkezýärdi - her bir mirasdüşer özünden ozalkylary ýeňip geçip, özüni özüne öwürdi. Bu daş gökdäki Taňrynyň gurjak we hiç haçan ýykylmajak, böleklere bölünip, şekillendirilen beýleki patyşalyklaryň hemmesini iň soňkusyna çenli ýok etjek bir patyşalygy aňladýardy.

3-nji bap: Patyşa Nebukadnesar altyndan ullaňan şekil ýasap, Wawilon welaýatynyň Dura düzlüginde gurdy, patyşalygynyň ähli görnükli adamlaryny bagyşlanmaga gatnaşmaga çagyrdy we ýygananlaryň hemmesine ýykylmagyny buýurdy. aýdym-sazyň sesi we altyn şekile çokunmak ýa-da başga bir sagatda ýanýan ojak taşlamak. Danyýeliň üç dosty boýun bolmaktan ýüz öwürdiler we adatdakysyndan ýedi esse gyzdyrylan ojakda taşlandylar, ýöne bir perişde goşuldy we zyýansyz iberildi, netijede bu patyşalykda beýgeldi we Nebukadnesar öz Hudaýyna garşy hiç zat aýtmazlyk kararyna geldi. . (Danyýeliň özi bu barada agzalmaýar. Belki, borçlary şu pursatda däl-de, başga bir ýerde bolmagyny talap edip biler.) Ingokarda agzalan senesi görkezilmedi.

4-nji bap: Nebukadnesaryň Danyýelden başga hiç kimiň düşündirip bilmejek başga bir biynjalyk düýşi bardy. Agaç we kök haýwanlaryndan başga-da, näzik otlaryň we haýwanlaryň arasynda kesilip, ýedi ýyllap jennetiň çyglary bilen çygly bolmagy buýruk berlen güýçli agaçdy. Agaç däl bolup, adamlardan kowuljak, meýdanyň haýwanlary bilen bile boljak öýüni, öküz ýaly ot iýip, ýedi ýyllap jennetiň çyglary bilen çygly boljak patyşany görkezýärdi. "Beýik Biribaryň adamlaryň Patyşalygynda höküm sürýändigini we islänine berjekdigini" bilmelidir. Agajyň düýbünü we kökünü terk etmek buýrugy Patyşalygyň Nebukadnesara "asmanyň höküm sürýändigini bilenden soň" hökman boljakdygyny aňladýardy.

.Okarda aýdylanlar hem görkezilmedi, ýöne bir ýylyň içinde amala aşyrylyp başlandy. Nebukadnesar Wawilonyň köşgünde gezip ýörkä: "Patyşa mesgenim üçin guran bu beýik Wawilon, güýjümiň güýji we beýikligimiň şöhraty üçin dälmi?" Bu söz henizem agzynda bolanda, gökden bir ses geldi: "Eý, Nebukadnesar patyşa, saňa şeýle diýilýär: Patyşalyk senden aýryldy, sen adamlardan kowularsýň we ýaşayan ýeriň haýwanlar bilen bolar. meýdandan, öküz ýaly ot iýmeli bolarsýň we Beýik Biribaryň adamlar Patyşalygynda höküm sürýändigini bilýänçäň, ýedi gezek seniň üstünden geçer; Şol sagatda ol adamlardan kowuldy. Saçlary bürgüdiň ýelekleri ýaly, dyrnaklary bolsa guşlaryň dyrnagy ýalydy.

Bellenen wagtyň ahrynda düşünjesi gaýdyp geldi we gökdäki Taňryny ykrar etdi we öwdi - beýleki zatlaryň arasynda "ähli işleri hakykat, ýollary adalat; buýsanç bilen gezyänler bolsa peseldip biler". (37-nji aýat). Patyşalygy öňki şöhratyna-da dikeldildi we "oňa ajaýyp beýiklik goşuldy" (36-njy aýat). Umuman, 43 ýyl (miladydan öňki 605-562-nji ýyllar) höküm sürdi.

5-nji bap: Nebukadnesaryň öweý agtygy we Wawilonyň soňky patyşasy Haldeýa münlerçe hojaýyny üçin uly toý etdi - beýleki çeşmelerden biziň eramyzdan öň 538-nji ýylda bolandygyny bilýäris, myhmanlarynyň öňünde şerap içip otyrka, kakasy Nebukadnesaryň Iýerusalimdäki ybadathanadan alan altyn-kümüş gap-gaçlaryny getirmegi buýurdy; Ol we hojaýynlary, aýallary we gyrenklary "altyn, kümüş, bürünç, demir, agaç we daş hudaýlaryny" wasp edip içdiler, aç-açan masgaraçylyk we gökdäki we ýewreýlere garşy çykmak. "Şol sagatda bir adamyň eliniň barmaklary çykyp, şemiň garşysyna patyşa köşgüniň diwarynyň gipsine ýazdy." Patyşa ýazylanlary okap bilmese-de, ýazan elini görüpdür we şeýle bir gorkupdyr welin, "biliniň bogunlary boşapdyr, dyzlary biri-birine degipdir". Wawilonyň akylarlary bilen söhbetdeşlikde golýazmany okaýan we düşündirjek her bir adama özüniň "patyşalygyň üçünji hökümdary" ediljekdigini - kakasy Nabonidusyň soňky birnäçe ýylda pensiýa çykanynda-da ilkinji bolandygyny we özi wada berdi. bilelikde regent hökmünde ikinji. Writingöne ýazgyny hiç kim okap ýa-da düşündirip bilmän, diňe bir patyşa gaty bir biynjalyk bolman, eýsem hojaýynlary-da aljyraňny bolansoň, şa aýal (Belşazaryň öweý ejesi bolmagy mümkin) bu habary eşidip, banket öýüne girip, buýruk berdi. Patyşa mundan beýläk biynjalyk bolmaz, Nebukadnesara şeýle hyzmat eden we indi Belşazar üçin "düşündirişini" görkezjek Danyýeli ibermek. Danyýel getirilende, bu düýşi oňaysyz düşündirdi: "Hudaý seniň patyşalygyňy sanady we ony tamamlady; deňagramlylykda agram aldyň, mätäçdiň; patyşalygyň bölünip, midiyalylara we parslara berildi. , "Şeýle-de bolsa Bellshazzar Danyýele gyrgyzy don geýmegi, boýnuna altyn zynjyr dakmagy buýurdy we bu patyşalygyň üçünji hökümdary bolmalydygyny yglan etdi. Emma şol gije ykbal boldy. Sebäbi onda Belşazar öldürildi we "Mede Darýus patyşalygy aldy" (30-31 aýatlar).

"Darius Mede" şahsyýeti, ýazyjylar we taryhçylar üçin kynçylyk döretdi. Darýus adaty bir pars adydy. Thisöne bu ýagdaýda oňa Darýuş ady bilen beýleki hökümdarlardan tapawutlandyran ýaly "Mede" diýilýär. 11: 1-de we 9: 1-de ýene-de ýüze çykýar, ol ýerde "Haldeýalylaryň üstünden patyşa bolan midiýalylaryň neslinden Ahasuweriň ogly Darýus" diýilýär. Tobitiň apokryfal kitaby Ninewanyň ýok edilmegine gatnaşan "Mediýa şasy Ahasuerus" hakda aýdýar (14:15). Şeýle-de bolsa, bu salgylanmalaryň Ahasuweri, Pars we metbugat (1: 1-3) höküm süren we Pars şasy Kserks I (486) Ester kitabyňyň Ahasuweri däldir öýdülýär. -465-nji ýyl). Ikinjisi, Ezra 4: 5-de agzalan Beýik Darýuş I-iň ogly (be ö 52 522-486); 5: 6-7; 6: 1; Hagaý 1: 1; Zakarýa 1: 1 we 2 Chronicles agzylar 36: 22-23-de agzalan Beýik Kir II-iň gyzy (miladydan öňki 559-530) Atossa; Ezra 1: 1-4, 7-8; 5: 13-17; 6: 3; Işaya 44:28; 45: 1; Danyýel 1:21; 6:28; 10: 1 - ikisi hem pars şalarydy. Midiýalylar bilen Parslaryň bileleşiginden soň birneme wagtlap midiýalylar has güýçlüdi we olaryň ady ilki agzaldy, ýöne Beýik Kiriň döwründe parslar has güýçlenip başlady we ady ilki Kitap kitabynda bolşy ýaly agzaldy. Ester.

Scriptazgylarda we dünýewi taryhda diňe böleklerimiz we maglumatlarymyz bar we käbir ýagdaýlarda olary kanagatlanarly bölmek üçin ýeterlik bolmansoň, adam çaklamalary hem gapma-garşydy. Iň giňden kabul edilen pikir, Ortaýerli Darýus we Beýik Kir bir we birmeňzeş bolup, käwagtlar bir at bilen, käte başga bir at bilen atlandyrylýar. Esasan, midiýalylaryň şasy Astýagesiň gyzy (585-550-nji ýyllar) Mandanyň parslaryň şasy Kambys I bilen (be ö 600 600-559) we Pars şasy Kir II (559) bilen durmuş gurandygyna esaslanýar. Miladydan öňki 530-njy ýyl), olaryň ýarysy pars we ýarysy Mede. Şol sebäpden, Darius diýlende, Darius ady bilen Parsyň beýleki patyşalaryndan tapawutlandyrmak üçin Mede hökmünde bellendigini aňladýar, ýöne Median däl-de, Pars dilinden alnanlar däl. Bu garaýyş, Darýuşyň kakasy Danyýel 9: 1-de Ahasuweri dogry hasaplaýan Beýik Kiriň orta atasy Astýagesiň başga bir ady hasaplaýar. Aslynda, bir zatdan başga zatlaryň hemmesi esasly bolup görünýär: Danyýeliň Darýuşyň (Mede) we Pars Kiriniň hökümdarlygynyň (6:28) arasyndaky tapawudy barada alada etmeýär; ikinjisinden öňe geçýän ýaly.

Käbir adamlar Danyýeliň maglumatlaryny nädogry diýip hasaplamak isleýärler we Mede Dariusyň ýokdugyny, dünýewi taryhda bu at bilen agzalmaýandygyny aýtdy. Şeýle-de bolsa, Danyýeliň pozisiýasy şeýledi welin, tankytçylarynyň häzirki wagtda bilip biljek zatlaryndan has gowy bilmeli, diňe bir ýere jemlemek üçin bize gelen maglumatlar. Üns bermäge mynasyp başga bir mümkinçilik bar.

Ilki bilen, gadymy taryhçylar Ksenofon, Gerodot we Berosus Wawilonyň ýykylmagy bilen baglanyşykly şeýle diýilýär: "Kir upewfrat derýasyny täze kanala öwürükdir we iki çölün ýolbaşçylygynda gury düşek bilen şähere gidipdir, Wawilonylar bolsa. taňrylarynyň toýunda alada edýärdiler ". Ikinjiden, soňky döwürde deňşdirilende tapylan ýazgylarda Gobryanyň gol astyndaky Pars goşunynyň Wawilony söweşsiz alyp gidendigi, patyşanyň ogluny (Belşazar we bilelikde işleýän) öldürendigi we Kiriň soň girendigi aýdylýar. Üçünjiden, Darýus köpler tarapyndan Wawilonyň planşetlerinde Wawilonyň basybaljysy diýlip atlandyrylan Gobryasdyr öýdýärler; Iosifus bu Darýuşyň Astýagesiň (Mede bolan) oglydygyny we grekleriň arasynda başga bir adynyň bardygyny aýdýar (Gadymyýetler, X, 11: 4). Şol bir wagtyň özünde-de, oňa Kiriň garyndaşy diýýär, eger Astýagesiň ogly bolsa, bu hakykat, sebäbi gadymy taryhçy

Gerodotyň ygtyýaryndaky ýokardaky abzasda bellenip geçilişi ýaly, Astyagesiň agtygydy. Şonuň üçin Darýuş Kiriň daýysy we goşunynyň generallaryndan biri bolup, Wawilony basyp alan goşuna Kir ýolbaşçylyk eden bolmagy-da mümkin, patyşalygy alyp, Kir üçin hökümdarlyk edipdir. demirgazyk we günbatar söweşleri.

Birneme çaklamadan azat bolmasa-da, ýokarda agzalanlar diňe bir mümkinçilik däl, eýsem gaty ygtybarly we hatda Kiriňkiden has uly bolan Darýuşyň ýaşyny hem belläp biler. Teklip edilen çözümleriň arasynda bu ýazyja mälum bolan iň ýönekeý düşündiriş, dogry bolsa iň köp düşündirýär. Şonuň üçin bu bellikleriň awtorynyň dykgatyna ýetirilmedik subutnamalar bilen tassyklanmasa we iň ähtimal çaklama hökmünde hödürlenýär.

6-njy bap: Darýus patyşalygy (häzirki Wawilony öz içine alýan midiýalylar we parslar) dolandyrmakdan hoşaldy. 120 "satraps" (ýa-da welaýat häkimleri), üstesine-de Danieliň biri bolan üç prezident. Danyýel "prezidentlerden we satraplardan has tapawutlandy ... we patyşa ony bütin älemiň üstünden höküm sürmeği pikir etdi". Bu oňa garşy gabanjaňlyga we hyjuwlara sebäp boldy we patyşany arslanlaryň çukuryna taşlamaga aldady. Heöne ol Hudaý tarapyndan goraldy we patyşa soňra günäkärleýänleri we maşgalalaryny Danyýel üçin niýetlenen ykbaly başdan geçiren arslanlaryň çukuryna taşlady. Darius has öňe gidip, öz patyşalygynyň ähli halklaryna "meniň patyşalygymyň ähli ýerlerinde adamlar Danyýeliň Hudaýynyň öňünde titreyär we gorkýar" diýip karar ýazdy. "Danyýel Darýuşyň döwründe we Pars Kiriň döwründe üstünlik gazandy."

2-nji bap

BELSHAZZAR

7-nji bap: Wawilonyň üstünden höküm süren Belşazaryň (be ö 55 556-55-nji ýyllar) hökümdarlygynyň birinji ýylynda, Danyýeliň ýazan aýratyn düýşi we görnüşleri bardy. Nebukadnesaryň düýşünde gören dört patyşalygy (2-nji bap), ýagny Wawilon, Orta-Pars, Gresiya we Rim imperiýalary. Danyýeliň düýşünde dört sany beýik haýwan - bürgüdiň ganaty bolan arslan; aýy; arkasynda guşuň dört ganaty bolan gaplaň; we dördünjisiniň ady tutulmadyk, ýöne "elhenç we güýçli, aşa güýçli, demir demir dişleri bilen ... we on şahly" hökmünde häsiýetlendirilýär. Olara "deňizden" (3-nji aýat) - "beýik deňiz" ýa-da Ortaýer deňzi (aýat 2) diýilýär.

Danyýel tagtlar oturdylýança (ýa-da zyňylan [KJV]) "we" gadymy gadymy biri "otyrdy," tagty ot alawy, ot tigirleri ot arabasy "- "we öňünden alawly akym çykdy we çykdy." Oňa "müňlerçe müň" hyzmat edipdi we öňünde "on müň gezek on müň" durdy. "Kazyýet kesgitlenildi we kitaplar açyldy". Danyýel "haýwan öldürilýänçä, dördünjisi öldürilýänçä, jesedi ýok bolýança we oda ýakylmagyna çenli" seretmegini dowam etdirdi. Beýleki haýwanlaryň agalygy "aýryldy, ýöne ömri bir möwsüm we uzaga çekdi". .

Gijeki görnüşlerinde, Danyýel asmanyň bulutlary bilen gelýän, gadymy döwürlerden öň getirilen we ähli halklaryň, halklaryň we hökümdarlyk, şöhrat we patyşalyk berlen ynsan ogluna meňzeýärdi. diller oňa hyzmat etmelidir: onuň hökümdarlygy ebedi hökümdarlyk, öçmejek

hökümdarlyk we ýok edilmejek patyşalygydyr. " Bu, Gökleriň Hudaýy tarapyndan guruljak we Nebukadnesaryň düýşünde dagdan el bilen kesilen daş bilen şekillendirilen, ýokarda ady agzalan dört patyşalygy alamatlandyran şekili urup we ýok edip, bütin ýer ýüzüni doldurýan beýik dag boldy. we hiç haçan ýok edilmeli däldir (2-nji bap).

Danyýeliň görenleriniň birinde "höküm çykaryldy" (10 aýat), beýlekisinde, "höküm çykarylar" diýilýärdi (26-njy aýat); kontekstler dünýäniň ahyrynda gutarnykly hökümiň niýetlenmändigini görkezýär. Iki ýagdaýda-da dördünji haýwana garşy "hökümdarlygyny aýyrmak, ýok etmek we soňuna çenli ýok etmek" we "patyşalygy, hökümdarlygy we tutuşlygyna alnanda patyşalyklaryň beýikligini bermek" höküm çykarylýar. Jennet. Beýik Biribaryň halkyna. (26-27 aýatlar).

(Nabonidus Hronikasyna görä, takmynan 556-njy ýylda Wawilonyň goşunyna we patyşalygyna Belşazara ynanypdy, şol bir wagtyň özünde-de Arabystanyň merkezinde kampaniýa alyp barýardy - bu ýerde-de köp ýyl galypdy we Wawilonyň özünde seýrek bolýardy. Şonuň üçin Danyýel Belşazaryň hökümdarlygyny ýaňy agzalan döwürden başlaýana meňzeýär.)

8-nji bap: Belşazaryň hökümdarlygynyň üçünji ýylynda (takmynan 554-53-nji ýyllar) Danyýeliň başga bir görnüşi bardy - goç we a.geçi - Jebraýyl tarapyndan düşündirildi. Midiýalylaryň we Parslaryň patyşalygyny aňladýan goçuň iki şahy bardy, biri midiýalylary, beýlekisi bolsa iň soňky çykan we has beýik bolup, parslary aňladýar. Gresiýa patyşalygyny aňladýan geçi ýeňip bolmajak gahar bilen goçuň garşysyna gaharlandy, iki şahyny döwdi, ýere zyňdy we aýak astyna aldy. Soňra diňe bir şahy bar ýaly bolup görünýän geçi - beýik (gözleriniň arasynda) özüni aşa ulaltdy; güýçli bolanda beýik şah döwüldi we ýerine dört sany şah şemalyň ýerine dört sany şah çykdy. Beýik şah (Gresiýa imperiýasynyň ilkinji patyşasy [21-nji aýat] Medo-Parslary basyp alan Aleksandr Makedonskidir. Dört şah dört hökümdarlygy aňladýardy, öleninden soň dört generalyň arasynda hökümdarlygy bölüner; (Miladydan öňki 323-nji ýyl) - Makedoniýa we Gresiýa Kassander (kakasy Antipater ölenden soň, miladydan öňki 319-njy ýyl), Frakiýa, soňra bolsa Kiçi Aziýa Lizimauşa (degişlilikde 323 we 301; Siriýa we ähli Gündogar, Selewkusa gidýär; (Miladydan öňki 312-nji ýyl), Müsür we Liwiýa, Ptolemeýa (miladydan öňki 323-nji ýyl).

Bölümiň orta bölümi (9-14-nji aýatlar) Aleksandr patyşalygynyň bölünişikleriniň birinden çykan, "şöhretly toprak" (Palestina) ýaly ähli ugurlarda aşa ulalýan kiçijik şahy bagyşlaýar, 11: 16,41-de ýene şeýle diýilýär (Jeremiahermeýa 3:19; Ezekiezekil 20: 6,15 bilen deňeşdiriň). Megerem, bu şah Siriýanyň şasy (miladydan öňki 175-163) Antiokus Epifan we ýokardaky abzasda diňe Selewkus hökmünde agzalan Selewkus I-iň agtygydy. Bu Antakiýa udeahudany ellinleşdirmäge we ýahudylygy ýok etmäge synanyşdy. Şeýlelik bilen, ureazgy tekstinde bu şahyň hatda "öý eýesiniň şazadasyna" (megerem, Rebbe) garşy ulalandygyny we "hemişe ýakma gurbanlygyny elinden alandygyny we mukaddes ýeriniň taşlanandygyny" aýdýar. Öý eýesi [Hebrewreýler. mukaddes adamlar] oňa [şah], günäleriň üsti bilen üzüksiz ýakma gurbanlygy berildi [Wawilon sürgünden gaýdyp gelenlerinden soň käbir ýewreýleriň iman edenligi sebäpli (Makkabiler 1: 11-15 serediň) we hakykaty ýere gaçyrdy, lezzetini berdi we gülläp ösdi. "Bu" iki müň üç ýüz agşam we säher "üçin bolmaly (2300 ýa-da başga 1150 gün, ýedi

ýa-da başga birinden 3/3) 2 ýyl - ähtimal watançy luda Makkabeusyň Iýerusalimi yzyna alyp, mukaddes ýerleri (ybadathanany) arassalap, takmynan 164-nji ýylda adaty ybadat üçin täzededen bellän wagtyňa çenli bolmagy ähtimal.

ÜNS BERI The: Soňky düşünje, hronologiýanyň Gresiýa şalygy nukdaýnazaryndan ýazylan 1 Makkabeýler kitabyň hasaby bilen makullanan ýaly, ýagny Aleksandr Makedonskiý öleden birnäçe ýyl soň gaýtadan gurulmagy we bilen Selewkiler dinastiýasynyň başlangyjy Selewus I (miladydan öňki 312-nji ýyl). Antakiýa Epifanyň Gresiýanyň 137-nji ýylynda (1-nji bap) ýa-da miladydan öňki 175-nji ýylda patyşa bolandygyny aýdýar; Iýerusalime girip, 143-nji ýylda (1: 20-28) ýa-da miladydan öňki 169-njy ýylda mukaddes ýerleri talady; 145-nji ýylda (miladydan öňki 167-nji ýylda) ýene-de girendigini, bu gezek mukaddes ýerleri hapalap, ýakma gurbanlyklaryny we ş.m., Çislew aýyndan birneme öň, 15-nji gününde ýigrenji butparaz gurbanlyk gurlanda; Jewishewreý gurbanlyk sypasy we 25-nji güni butparaz gurbanlyklar berildi (1: 29-64); 148-nji ýylda (miladydan öňki 164-nji ýyl) Çislewiň 25-nji ýyla çenli luda Makkabeus we onuň doganlary Iýerusalime girip, mukaddes ýerleri arassalap, täzededen gurup we kanuny ýewreý ybadatyny dikeldip bildiler (4: 36-61) - başga bir zat mukaddes ýer ilkinji gezek hapalanandan soň.

9-njy bap: Miladydan öňki 538-nji ýylda, Danyýel we beýlekiler Wawilona sürgün edilenden 68 ýyl soň, Ahasuerusyň ogly Darýusyň birinji ýylynda (5:31 seret). "kitaplar" (2 Chroniclesazgylyk 26:21; Jeremiahermeýa 25: 11-12; 29:10) sürgüniň 70 ýyl, ýa-da Danyýeliň deportasiýa edilmegi bilen hasaplanmaly bolsa, ýene iki ýyl boljakdygyny görkezýär. Recordazgyda aýdylýşy ýaly, köp däl, diňe "şa tohumynyň we begleriň" ýaşlarydy (1: 3-4) - Jeremiahermeýa ýa-da 2 Patyşalykda köpçüligiň ýazgylarynda agzalmady; deportasiýa.

Jeremiahermeýanyň hasabatynda şeýle ýazylýar: "Nebukadnesaryň ýesir alyp giden adamlary: biziň eramyzyň ýedinji ýylynda [957-nji ýylda] üç müň ýewreý we üç ýigirmi; Nebukadnesaryň on sekizinji ýylynda [586-njy ýyl] Iýerusalimden sekiz adamy ýesir alyp gitdi. ýüz otuz iki adam Nebukadnesaryň üç we ýigirminji ýylynda [be ö 58 581] Garawulyň kapitany Nebuzaradan ýedi ýüz kyrk bäs adamy ýesir aldy: ähli adamlar dört müň alty ýüzdi "(Jeremiahermeýa 52: 28-30).

2 Patyşalykda ýazgy meňzeş, ýöne bellemeli üýtgeşiklikler bilen. Jeremiahermeýanyň hasabatynda bolşy ýaly, Nebukadnesaryň hökümdarlygynyň ýedinji ýylynyň ýerine, 2 Patyşanyň sekizinji ýyly bar (24:12). Biri ekspedisiýanyň başyndan, beýlekisi ýakyn ýerinden hasaplap biler. Mundan başga-da, Jeremiahermeýanyň 3,023 ýesir alnan ýerine 2 Patyşa "on müň" berýär (24: 14-16) - Jeremiahermeýanyň hasabaty "ähtimal has möhümleri hem öz içine alýar". Againene-de, Nebukadnesaryň Jeremiahermeýada bolşy ýaly on sekizinji ýylynyň ýerine, 2 Patyşanyň on dokuzynjy ýyly bar (25: 8-12) - şol bir düşündiriş ulanylýar. Jeremiahermeýanyň Nebukadnesaryň ýigirmi üçünji ýylynda guran hüjümi, 2 Patyşalyk senesi ýa-da Jeremiahermeýanyň ýesir alandygyny aýdýan 745 adamyň sany barada hiç zat aýdylmaýar. Nebuzaradan. Mundan başga-da, Nebuzaradan tarapyndan Siriýadaky günbatar ştab-kwartirasy bolan Ribladaky Nebukadnesara iberilen goşmaça sanlardan 2 Patyşa 72 (25: 18-21), Jeremiahermeýa bolsa 74 (52: 24-27) sanawyny berýär.

Danyýel ýewreý sürgüniniň we "Iýerusalimiň weýran edilmeginiň" golaýlap barýandygyna göz ýetirende, ýüzüni "doga-dileg etmek, agyz beklemek, jelep we kül bilen gözlemek üçin Rebbiň hudaýyna ýüzlendi". ýesirliklerine sebäp bolan halkynyň günälerinden, Hudaýdan gaharyndan ýüz öwürmegini we bagyşlamagyny we Rebbiň hatyrasyna, şol wagt weýran bolan mukaddes ýerinde ýüzüniň nur saçmagyna sebäp boldy (3-19 aýatlar).

O! henizem doga edip otyrka, Danyýeliň öň gören (8:16) Jebraýyl ýetmiş ýyl soňunyň gutarjakdygyny öwretmek üçin geldi.halky üçin kesgitlenen ähli tejribeleri jemlemedi. Muňa derek ýetmiş hepde (köplenç ýetmiş hepde ýa-da 490 ýyl diýmek hasaplanýar) Ysraýyla we mukaddes şähere entek karar berildi, (1) günäni gutarmak we (2) günäler üçin ýaraşmak, (3) getirmek ebedi dogrulykda, (4) görüşü we pygamberligi möhürlemek we (5) Iň Mukaddes (Mesih görme) üçin ýag çalmak. Dikeltmek we Iýerusalimi seçip, Şazada (megerem, Mesih) gurmak baradaky buýrukdan başlap, ýedi hepde 62 hepde (jemi 69 hepde ýa-da 483 ýyl) bolar we şäher şeýle ederd kyn günlerde bolsa-da (Ezrada we Nehemiýada beýan edilen duşmanlaryň uzak wagtlap garşylygy sebäpli) täzeden guruň. 69 hepdeden soň, geçen hepdäniň ortalarynda (ýa-da ýedi ýyl), seçip alnan adam kesiler we gurbanlygyň we sadakanyň bes edilmegine sebäp bolar (özünü gurban edeninden soň zerur bolmaz). Kesiljek hepdesinde, seçip alnanlar köpler bilen berk äht baglaşar - ähtimal, öz gany bilen Täze venantht hakda, takmynan 3 ýarym ýyl öň ýewreý halkyna hödürlener. başga milletlere-de yglan edilýär. Bularyň hemmesinden soň, şazadanyň adamlary (Titusyň gol astyndaky rimliler, soňra Rim imperiýasynyň imperatory boljak şazada hökmünde rimliler) gelip, şähəri (Iýerusalimi) weýran edip, ýigrenji ganat bilen ýok ederdiler. munuň üçin kesgitlenen ahyrky netijede, takmynan 70-nji ýylda Titus döwründe Iýerusalimiň weýran bolmagyna degişlidir - Iýerusalimiň weýran ediljekdigi baradaky çaklamasy bilen baglanyşykly Mesihniň özi, "Danyýel pygamberiň üsti bilen aýdylan harabalygyň ýigrenji" hakda aýdýar (Matta 24:15).

70 hepdäniň (1) Iýerusalimi dikeltmek we täzeden gurmak baradaky buýrugyň başlamagy bilen başlamalydygyny we (2) ýedi, 62, ýa-da 49 ýyl, 434 ýyl, we ýedi ýyl.

Üç pars patyşasynyň ýewreý sürgünleriniň gaýdyp gelmegi we ybadathananyň we Iýerusalimiň täzeden gurulmagy barada dört karar bardy: (1) KirBeýik, miladydan öňki 536-njy ýyl (Ezra 1: 2-4; 2 Chroniclesazgylar 36: 22-23); (2) Beýik Darýus tarapyndan (Gistaspes), miladydan öňki 519-njy ýyl (Ezra 6: 1-12); (3) Artakserks Longimanus (miladydan öňki 458 ýa-da 457), (Ezra 7: 7, 11-26); Miladydan öňki 445-nji ýylda Artakserks tarapyndan (Nehemýa 1: 1; 2: 1-8).

Mesihniň çokundyrylan ýyly, Mukaddes Ruh bilen ýaglanan we Ysraýyla Hudaýyň Ogly Johnahýa 1: 31-34 (30 ýaşyndaka, Luka 3: 21-23) bilen başlasak. , Gregorian senenamamyz boýunça miladydan öňki 4-nji ýyldan gijä galman) we 483 ýyl (ýedi goşmaça 62 hepde) hasaplaýarys, miladydan öňki 457-nji ýylda, Artakserksiň ilkinji karary (şa aýal Esteriň öweý gzy) Ester kitaby). Mesihniň takmynan 3 ýarymdan soň haça çüýlenendigi hem takykdyr.köp ýyllyk şahsy gullugy, ýa-da "köpler bilen berk şertnama baglaşjak" Danyýeliň 70-nji hepdesiniň ortalarynda. Ölümü netijesinde "täze ähtiň töwellaçysy" boldy (Hebrewsewreýler 9:15) we 70-

nji "hepdäniň" galan 3 ýarym ýylynda ýewreýlere giňden wagyz edildi. beýleki milletlere-de, ýewreýlere-de "ilki ýewreýlere, şeýle hem greklere" hödürlendi (Rimliler 1: 16).

Sevenetmişin ilkinji "ýedi hepdesi" barada aýdylanda bolsa (ilkinji 49 ýyl) hut şol döwürde ybadathananyň we Iýerusalimiň, şol sanda diwarlarynyň täzededen gurulmagy amala aşyryldy(öňräk başlanan hem bolsa) - we hakykatdanam kyn günleriň arasynda goňşularyň garşylygyndan yzly-yzyna gijä galmak bilen boldy. Ybadathananyň özi miladydan öňki 516-njy ýylda "Darýuş patyşanyň şalygynyň altynjy ýylynda" (Ezra 6:15) tamamlanypdyr, emma şäher we diwarlar 72 ýyl soň, "Artakserksiň ýigriminji ýylyndan" soň tamamlanmandyr. patyşa "(Nehemýa 2: 1-8) - miladydan öňki 444-nji ýylyň 25-nji aýynda Elul (6:15), ýylyň altynjy aýy, awgust-sentýabr aýlarymyzyň bir bölegine deňdir.

10-njy bab: "Pars şasy Kiriň üçünji ýylynda" uly söweş "(1-2 aýat) hakda Danyýele bir zat aýan boldy. 10, 11 we 12-nji baplar bilen meşgullanýar. Bu sene miladydan öňki 534-nji ýyl bolardy, ilkinji ýewreý goşuny Ezranyň döwründe öz watanyna gaýdyp gelip, 9: 25-de aýdylýan kyn günleri başdan geçirip başlandan iki ýyl soň. Bu bölüm 8-nji we 9-njy baplara bölekleyin goşmaça bolup, 7-nji bapyň käbir aýratynlyklaryny ösdürip, dördünji imperiýa bilen baglanyşykly jikme-jiklikleri hödürleýär; soňky günlerde halkyňyza näme boljakdygyny düşünmek üçin bir perişde iberilýär; birnäçe gün bäri görüşler "(10:14).

Halleýiň Injil gollanmasybu soňky görüşde "Hudaý perdäni aýyrdy we Danyýele görünmeýän dünýäniň käbir hakykatlaryny görkezdi - milletleriň hereketlerine gözegçilik etmek maksady bilen, käbirleriniň Taňryny goramak isleýän adamzat akyllarynyň arasynda gowy we erbet düşünişmezlikleriň arasynda bolup geçýän gapma-garşylyklar. adamlar Ysraýylyň hossary perişdesi (13-21). Ady agzalmadyk bir perişde Danyýel bilen gürleşdi (20), Pars hem şeýledi (13, 20) Ysraýylyň gaýdyp gelmegini üpjün etmek üçin işleýän gizlin guramalar. Olaryň biri Darýusa kömek etdi (11: 1).

11-nji bab: Danyýel bilen gürleşmedik ady aýdylmadyk perişde mundan beýläk şeýle diýdi: "Indi men saňa hakykaty görkezerin. Ine, Parsda entek üç patyşa durar; dördünjisi olaryň hemmesinden has baý bolar. baýlygy bilen güýçlenip, hemmesini Gresiyä älemine garşy güýçlendirer "(2-nji aýat). Bu barada üçünji ýylda aýdylýar KirPars şasy (10: 1). BCa-da miladydan öňki 534-nji ýylda, entek dört ýyl höküm sürmeli we üçüsiniň ilkinjisi bolmalydy. Ondan soňky ikisi Kambys II (miladydan öňki 530-522) we Darius Hystaspes (miladydan öňki 522-486) bolar. Dördünjisi, Pars şalarynyň iň baý we iň güýçli Kserks I (miladydan öňki 486-465) bolup biler - Ester kitabynyň Ahasuweri bolmagy ähtimal. Gresiyany basyp aldy, ýöne Salamisde (miladydan öňki 480-nji ýylda) ýeňildi. Bu Pars imperiýasynyň soňy däl, ýöne pese gaçdy we Gresiyä ýokary göterildi, ahyrsoňy Pars miladydan öňki 330-njy ýylda Gresiyä şasy Aleksandr Makedonskiniň eline geçdi.

3-nji we 4-nji aýatlarda Beýik Isgender we Gresiyä patyşalygy hakda aýdylýar: "Beýik bir hökümdarlyk edip, islegine görä güýçli bir patyşa durar. Ol ýerinden turanda patyşalygy bolar. döwürler we asmanyň dört şemalyňa bölünär, ýöne nesillerine däl-de, höküm süren hökümdarlygyna görä, hatda beýlekilerden başga-da patyşalygy ýok ediler. " Miladydan öňki

323-nji ýylda Aleksandr Makedonskiý aradan çykanda, 8-nji bap bilen baglanyşykly (bu bellikleriň 8-nji sah. Seret) öwrenilişi ýaly, onuň patyşalygy nesillerden miras galman, iň abraýly generallaryň arasynda bölünipdir. Bularyň biriSiriýany we bütin Gündogary kabul eden, miladydan öňki 63-nji ýyla çenli dowam eden Selewkiler neberesini esaslandyran Seleukas I Nikator, rimliler ony gutaranda. Indiki başarnykly Müsüri we Liwiýany kabul eden we Ptolema dinastiýasyny esaslandyran Ptolemeý bolup, iň soňky agzasy 30-njy ýylda Müsüri basyp alandan soň Rimiň dabaraly ýörişinde kemsidilmän, özüni öldüren meşhur Kleopatra VII bolupdy. Miladydan öňki Bu generallar we nebereler köplenç beýik garşydaş bolupdyrlar, hersi beýlekisiniň agalygyny eýelemäge synanyşypdyr - hiç haçan üstünlik gazanyp bilmezdi we diňe seýrek ýaranlardy. Kiçijik udeahuda ortada tutuldy, bir bölegi Müsür tarapyndan dolandyrylýar, bir bölegi Siriýa tarapyndan dolandyrylýar - geografiki taýdan has logiki taýdan Siriýanyň bir bölegi. Onuň pikirçe, Siriýanyň hökümdarlary demirgazykdaky patyşalar, Müsüriň hökümdarlary bolsa günortanyň patyşalarydy.

5-nji aýatda "günortanyň patyşasy", "güýçli bolar" we "şazadalaryň biri" (ýagny, Aleksandr Makedonskiniň generallaryndan başga birine) salgylanylýar.Selewkus), "demirgazyk patyşasy" we "ondan güýçli" (Ptoleminiň ýokarsynda, "günortanyň şasy") boldy. Mundan başga-da, 6-njy aýatda "ýyllaryň ahyrynda birleşerler" diýilýär (ýagny, nebereleri), ýöne aslynda ikisiniň hem peýdasyna däl. 7-nji aýatdan başlap, iň bolmanda 36-njy aýatdan başlap, göreşleri şeýle ajaýyp takyklyk bilen çak edilýär welin, skeptikler hakykatdan öň ýazylandygyna ynanmaktan ýüz öwürýärler. Halleýiň Injil gollanmasy esasy sözleriň we sözlemleriň taryhy ähmiýetini şeýle bir gowy görkezýär welin, şu ýerde (6-njy aýatdan başlap) köpeldilýär:

"Gyzy" (6): Ptolemeý II-iň gyzy Berenice [demirgazykda] Antakiýa II bilen nikalaşdy we öldürildi.

"Kökleriniň atylmagy" (7): Berenisiň dogany Ptolemeý ar almak üçin Siriýa hüjüm edip, uly ýeňiş gazandy (8).

"Iki ogly" ["ogullary", Injiliň tekstinde] (10):Seleucas III we Antioch III. (11-12): Ptolemeý IV Müsüriň golaýyndaky Rafiýa söweşinde (miladydan öňki 217-nji ýyl) Antiokus III-ni uly ýeňişe sezewar etdi. (13): Antakiýa III, 14 ýyldan soň Müsüre garşy uly goşun bilen gaýdyp geldi. (16): Antakiýa Palestini basyp aldy. (17). Emma adamsy bilen durdy (18-19): Antakiýa Kiçi Aziýa we Gresiýa çozdy we Magnesiýada (miladydan öňki 190-njy ýyl) Rim goşuny tarapyndan ýeňildi. Öz ýurduna gaýdyp geldi we öldürildi.

"Aigrenji adam" (21-35): Antioh Epifanes. (21): Dogry mirasdar däl, dönüklük bilen tagta eýe boldy. (22-25): Özüni bölekleýin güýç bilen, bir bölegi mekir aldaw bilen Müsüriň hojaýyny etdi. (26): Antakiýanyň ýegeni Kleopatranýň ogly Ptolemeý VI öz mowzugyna dönüklük bilen ýeňildi. (27): Aşakdadostluk keşbi Antakiýa bilen Ptolemeý dönüklükde birek-birege garşy göreşdiler. (28): Müsürden gaýdyp gelen Antakiýa Iýerusalime hüjüm etdi, 80 000 adamy öldürdi, 40,000 aldy we 40,000 ýewreýi gulçulyga satdy. (29): Antakiýa ýene Müsüre çozdy. Emma Rim floty ["Kittimiň gämileri"] ony pensiýa gitmäge mejbur etdi. (30,31): Gaharyny

Iýerusalime gönükdirdi we ybadathanany masgaralady. (32): Dinden çykan ýewreýler oňa kömek etdiler. (32-35): Gahryman Makkabiniň doganlarynyň ekspluatasiýalary.

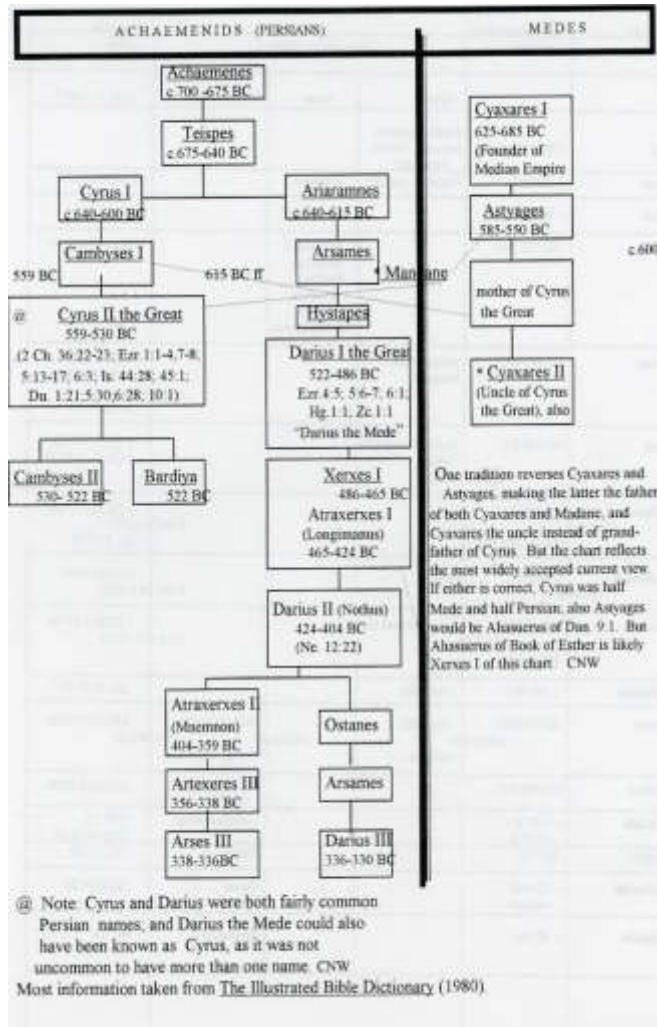
36-45-nji aýatlar analitikler üçin has uly tapmaca boldy. Dürli garaýyşlary görkezip, Halli soraýar: "Antiokus Epifanlarmy? Mohammeda-da Muhammet mukaddes topraga eýeçilik edýärmü? Ora-da antihristmi? Ora üçüsi hem?" Emma bularyň ikisi-de bolmaly däl. Kontekst henizem bapyň başynda başlanan "günortanyň şasy" bilen "demirgazyk şasy" arasyndaky gapma-garşylykly mesele. Şeýlelik bilen, "ahyramanyň wagty" 35-nji we 40-njy aýatlar, grekleriň agalyk etmeginiň, rimlilere - miladydan öňki 63-nji ýylda Siriýadan we miladydan öňki 30-njy ýylda Müsürden geçendigi hakda aýdylýar - eger-de miladydan öňki 163-nji ýylda Antakiýa Epifanyň özi gutarmasa. Ýokarda agzalan aýatlar, Siriýaly Antakiýa Epifanyň gatnaşan we onuň üçin peýdasyz bolan käbir konfliktleriň gaýtalanmagy we has minutlyk beýanydyr.

12-nji bap: anyöne islendik zalymyň soňy başga biriniň ýüze çykyp bilmejekdigini aňlatmaýar. 12-nji bap bolsa, Antakiýa Epifanyň ýa-da Gresiýa şalygynyň soňuna däl-de, hatda 2-nji we 7-nji baplaryň dördünji patyşalygynyň (Rim imperiýasynyň) ahyrna-da däl-de, eýsem ahyramanyň ahyrna çenli görünýär - Taňrynyň halkyna garşy güýçli we hatda ähliumumy garşylygyň gaýtdan dikeldilmegi mümkin, haçan-da Ýlham 20: 7-15-de görkezilişi ýaly umumy direliş we gutarnykly höküm çykarylar. Danyýeliň 12-nji bapynda bizde "ahyramanyň wagty" (4-nji aýat), "bu täsinlikleriň soňy" (V.6), "hemme zadyň gutarjak wagty" bar (7-nji aýat). , "ahyramanyň wagty" ýene-de (9-njy aýat) we "ahyramanyň" (13-nji aýat). Şeýle hem 4-nji aýatda ahyramanyň wagty bilen baglanyşykly "köpleriň ylgajakdygyny wewe bilim artdyrylar" - ýokary ykjam jemgyýeti we bilimiň partlamasyny suratlandyryýan - biziň döwrümize şu wagta çenli beýlekilerden has häsiýetli.

11-12-nji aýatlar, olardan esatologiki tertibi düzmäge synanyşsak, ýeňip bolmajak kynçylyklary görkezýär. Olar okaýarlar: "Üznüksiz ýakma gurbanlygy aýryljak pursatyndan başlap, bu ýigrenjimüň iki ýüz togsan gün bolar. Müň üç ýüz baş otuz güne garaşýan bagtlydyr. "Bir san üç ýyl 10 gün, beýlekisi üç ýyl 8 ýarym aý, biri gysga, beýlekisi uzyn". wagt, wagt we ýarym "V. 7-iň soňkusy, umumy düşünilşi ýaly 3 ýarym ýyl bolsa, ikinjisi şu ýerde we Ýlhamda halky uly yzarlamaalaryň simwoliki beýany hökmünde ulanylýar. Hudaý, dowamlylygyň takyk möhletini bellemegi maksat edinmän, bir gün, käbir pygamberlik hadysalarynda bolşy ýaly bir ýyl hasaplanmaly, Ezekiezekil 4: 6, bir aýatda (11) 1290 ýyl bolar. beýlekisi (12) 1335 ýyl iň ähtimal we hatda mümkin däl düşündiriş, ýöne näme üçin iki san, 45 gün (ýa-da ýyl) biri-birinden aýrylýar? Öňki "ahyramanyň wagty", beýlekisi bolsa onuň bes edilmegini alamatlandyýarmy? Mümkin däl bolsa bu hakykatdanam mümkindir, emma hasaplamamyza başlamak üçin entek belli bir wagt galmady. Antakiýa Epifanyň Iýerusalimdäki ybadathanany haram eden döwründen (miladydan öňki 168-nji ýyl) göz öňüne tutsak, bu diňe degişlilikde biziň eramyzyň 1122-nji we 1167-nji ýyllaryna çenli baryp ýeter. Ora-da Iýerusalimiň weýran bolmagy bilen baglanyşykly "harabalygyň ýigrenjinden" göz aýlasak (Matta 24:15), bu diňe degişlilikde biziň eramyzyň 1360-njy we 1405-nji ýyllaryna çenli baryp ýeter. Bularyň ikisi-de Danyýel 12-de göz öňünde tutulan ýaly ahyramana ýeterlik derejede giç däl. "Çöl öwürýän ýigrenç" (11-nji aýat) sözünü Adam Klark we käbir beýleki teswirçiler ýerine çalşylan islendik zada degişlidir öýdýärler. ýa-da Taňrynyň

buýruklaryna, ybadatyna, hakykatyna we c. Mümkünçilik hökmünde, henizem kesgitlenip bilinmeýän hronologiki başlangyç nokady bolman galýarys - takyk niýetlenen bolmagy mümkin!

Name of Prophet	Approximate dates of ministry	Contemporary rulers of			Historical setting
		Judah	Israel	Babylon/Periss	
Jedai	c. 7816-790 B.C.	Josiah (=Jehosiah), Amasiah, Uzziah (=Azariah)			2 Ki. 11.1-15.7
Amos	c. 760 B.C.	Uzziah (=Azariah)	Jeroboam II		2 Ki. 14.23; 15.7
Josiah	c. 760 B.C.		Jeroboam II		2 Ki. 14.23-29
Hosea	744-722 B.C.		Jeroboam II, Zachariah, Shallum, Menahem, Pekahiah, Pekah, Hoshea		2Ki. 14.23-18.37
Micah	742-687 B.C.	Jotham, Ahaz, Hezekiah			2Ki. 15.32-20.21; 2 Ch. 27.1-32.15; Is. 7.1-8.22; Je. 26.17-19
Isiah	740-700 B.C.	Uzziah (=Azariah), Jotham, Ahaz, Hezekiah			2 Ki. 15.1-20.21 2 Ch. 26.1-32.33
Nahum between 664 and 612 B.C.	anywhere	Josiah			2 Ki. 22.1-23.30 2 Ch. 34.1-50.1 Zp. 2.15-15
Zephaniah around c. 640 B.C.		Josiah			2 Ki. 22.1-23.34 2 Ch. 34.1-50.9
Jeremiaiah 626-587 B.C.	Josiah, Jehoiakim, Jehoiachin, Zedekiah				2 Ki. 22.1-25.30 2 Ch. 34.1-36.21
Habakkuk c. 605 B.C.	Jehoiakim				2Ki.23.31-24.7
Daniel 605-535 B.C.	Jehoiakim, Jehoiachin, Zedekiah	Belshazzar	Nebuchadnezzar, Darius, Cyrus		2 Ki. 24.1-25.30 2 Ch. 26.6-21
Ezekiel 593-570 B.C.			Nebuchadnezzar		2 Ki. 24.8-25.26
Obadiah c. 787 B.C. -606/605			Nebuchadnezzar		2 Ki. 25; 2 Ch. 30.11-21
Haggai 520 B.C.			Darius		Ez. 5.1-6.22
Zachariah c. 520 B.C. onwards			Darius onwards		Ez. 5.1-6.22
Malachi c. 435 B.C.			Artaxerxes I		Mt. 13

Galyberse-de, 8-nji we 9-njy aýatlarda Danyýel şeýle diýýär: "Men eşitdim, ýöne düşünmedim: soň, eý, jenabym, bu mesele näme bolar? Diýdim. Danyýel; sebäbi sözler ahyryna çenli ýapylýar we möhürlenýär" - bu, öňem bilmeýän ýaly bolup görünýär. Şeýdip, oňa:" endöne ahyryna çenli git; Çünki günň ahyrynda sen öz paýyňda durarsyň "(13-nji aýat). Danyýel şol wagta çenli bilip bilmese, bizem beýle etmegimize garaşmaly däldir! Isanyň özi, ýer yüzünde, özi däl di bildiň (Matta 24:36) we şondan bäri muny aýan etmedi.

3-nji bab

DARIUS, MEDE

Aboveokardaky diagramma, dürli düşündirişler beren ILLUSTRATED BIBLE Sözlükden (1980). Biri sag tarapdaky sütünde başlaýar: "bir döp Cyaxares we Astyages-i tersleşdirýär, ikinjisi Kýaksaresiň, Mandane-nyň kakasy we Kýakaresiň Kir atasynyň ýerine daýsý bolýar." Şondan soň, 1830-njy ýylyň sentýabr aýynda Müňýllyk Harbingerde neşir edilen Welsiniň leksiýalarynyň birini ýada salýan zatlarym, Mediýa-Pars imperiýasynyň taryhyna esaslandy. Welsiniň "Cyaxares" adyny biriniň ýerine iki adama berendigi ýadyma düşmedi - biri kakasy,

beýlekisi Astýagesiň ogly. Ogly hakda aýdanlaryny ýadymda, ýöne kakasyna ulandym. Bu diagramma we beýleki belliklerim bilen gapma-garşylygy gereksiz we ýalňyşlaşdyrды. Welsi hakykatdanam Astýagesi Mandane bilen Kaksares II-iň atasy, şeýle hem Cyaxares I-iň ogly edipdi.

Takyk ýadyma düşen bolsa, diňe "Mandane Kambys I bilen durmuş gurup, Beýik Kiriň ejesi boldum" diýen ýazgyny ýazmazdym, başga bir zat goşardym, "Cyaxares = Darius Mede = Kir II-iň daýysy" , Beýik "- Welsiniň leksiýalaryna we subutnamalaryna we seresaplylyk bilen ýokarda agzalan belliklerimde 5-nji sahypadan 7a sahypa çenli netijä geldim.

Erroralňyşlygyma we Welseýiň leksiýasynyň ygtybarlylygyna göz ýetirenimden soň, Pars Kiriniň Medianany taşlandan soňam, Beýik Kir bilen Orta Darýuşyň arasyndaky ýakyn gatnaşygy barada hasabat bermek üçin onuň böleklerini hödürleýärim. Darýuşyň kakasy, King Astyagesiň boýuntyrygy. Oňa eýermegi aňsatlaşdyrmak üçin giriş sözbaşylary baş harplar bilen üpjün ediler. Mundan başga-da, wagtal-wagtal düşündirişli sözler ýa-da sözlemler ýaýyň içine girizilip bilner. Mundan başga-da, käwagt baş harplar ýa-da aşaky çyzgylar bilen üpjün ediler, bularyň hiç biri asyl nusgada ýok.

WHELSEY-iň leksiýalarynyň birinden bölekler

1. Mediýa häzirki Aziýanyň kartasynda ýok. Gadymy döwürde Kaspi deňziniň günorta we günbatar kenarlarynda uzalyp gidýän giň imperiýa bolupdyr (paýtagty hökmünde häzirki Hamadan Ekbatana bilen). Gündogara Tartary ýa-da Merkezi Aziýa diýilýär. Pars ony Günorta [paýtagty hökmünde Susa ýa-da Şusan bilen], Assiriýa Günbatar [paýtagty Ninewä bilen] bilen çäklendirdi. [Wawilon günorta goňşusy Pars bilen günbatarda, Wawilon paýtagt hökmünde serhetleşdi]. . . .

Bu meselä atyljak iň gowy nukdaýnazardan seredeniňde, [Babelden] gysga wagtyň içinde Nuhyň ogly hethafetiň ogly Madai tarapyndan köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň ýaşayandygy görünýär. Graduallyuwaş-ýuwaşdan ep-esli imperiýa öwrüldi we iň güýçli goňşusy Aşur tarapyndan boýun egdi we uzak wagtlaп territorial hökümet bolup galdy. Assiriýa imperiýasy Sardanalapalusyň döwründe (miladydan öňki 710-njy ýyl) dargansoň, metbugat ýene garaşsyz boldy. Bu döwürden başlap, Kiriň [Pars] hökümdarlygynyň başlanýança 176 ýyl, şol sanda baş monarhyň mirasdüşeri bolup geçdi. Dijoces ilkinji patyşa bolupdyr. Oňa 22 ýyl höküm süren we kakasynyň ölüminden ar aljak bolup, Ninewäniň öňünde ýykylan Phraortes geçdi.

Ogly Kýaksares [Orta imperiýanyň düýbünü tutujy] miras bäsleşigine täzeden başlady we dürli baýlyklardan soň Wawilonyň şasy Nebukadnesar bilen bilelikde Ninewäni gabady, ony aldy we adamzadyň beýik ýadygärligini ýer bilen deňleşdirdi. erjellik we şöhrat. Şondan soň, ýeňiji gollaryny Müsür Pars basyp alýança Günorta alyp gitdi we ägirt uly olja alyp, Ekbactaniýa gaýdyp geldi we ýesir monarhlar gatnaşdy.

Bu monarhyň döwründe Media hemişelik we kuwwatly imperiýasynda ornaşdy. Cyaxares, 40 ýyl höküm sürenden soň, tagtyny Ahasuerus diýip atlandyrylýan ogly Astýage berdi. Astýages

gyzy Mandane patyşa Kambyses bilen durmuş gurdy. . . Pars Bu nikanyň miwesi, gadymy taryhyň öwünip bilýän iň kemsiz şazadasy Kir.

PERSI: A: Mediýanyň gönüden-göni günortasynda Pars ady bilen tanalýan gadymy we häzirki geografiýalarda giň ýaýran giňişlik ýerleşýär (häzirki wagtda Eýran diýlip atlandyrylýar, şol bir wagtyň özünde Mediýa diýilýän zady hem öz içine alýar). Gündogar Hindistan bilen, günortada Assiriýa imperiýalary bilen (günortada Pars aýlagy bilen, günbatarda bolsa Assiriýa imperiýalary bilen serhetleşýär), uzynlygy 1800 mil we ini 1000-e ýetýär. Wawilon agdarylandan soň (miladydan öňki 536-njy ýyl) we imperiýanyň höküm süren ähli giň ýerlerini ele geçirenden soň imperiýa hökmünde häsiýetlendirilýär].

Ureazgyda bize Pars ýa-da Paras, Danyýeliň aýdyşy ýaly gadymy döwürde Elam diýilýär; we Şemiň ogly Elam tarapyndan, Babiliň ýaýramagynda Mediýanyň Madai tarapyndan halk köpçüliginiň dykgatyna ýetirilen wagty.

Ybraýymyň döwründe Elamyň ýa-da Parsyň şasy Çedorlaomeriň döwründe Aziýanyň birnäçe patşalygyny basyp alyp, öz döwründe ep-esli monarhy tapýarys. Bu döwürden olaryň hakyky taryhy ýitýär. Olaryň hemmesini öňe süren we uzak wagtlap dowam edip gelýän Assiriýalylar boýun egdiren bolsa gerek. Şondan soň azatlyklaryny dikeldiler; ýöne tiz wagtdan ony ýene-de midiyalylara tabşyrmaga mejbur boldular, öňem belläp geçişim ýaly, öz monarhlarynyň üsti bilen Kir döwürüne çenli olara goşant goşdum. Achamenausyň şa maşgalasyndan bolan Kambys, Mediýa şasy Astýagesiň gyzy Mandane bilen durmuş gurup, dogduk ýurduny gulçulykdan azat etmek üçin doglan Kiriň kakasy bolýar, patşasy Astýagesiň hökümdarlygy , gödek we hatda midiyalylaryň arasynda-da meşhur däl], Iýerusalimiň ýesirligini dikeltmek we Aziýada bar bolan iň güýçli imperiýalaryň birini gurmak.

II. KIRUS Mesih 599-njy ýyldan bir ýyl öň doguldy. 12 ýaşynda ejesi Mandane bilen Media kazyýetine gitdi. Astyages tiz wagtdan agtygynyň geljegi uly görnüşi bilen özüne çekdi, şonuň üçin ony Mediýada saklady we dört-bäs ýyl şol ýerde galdy. Plantaş ösümlük. . . kuwwatly kedr boljakdygyna söz berdi. Onuň gylk-häsiýetiniň ýakymlylygy, deportasiýa edilmeginiň ýönekeýligi, ýüreginiň yhlasy we ilkinji nobatda golunyň batyrllygy kazyýetiň, lageriň we zalyň haýran galmagyna sebäp boldy. Asylyly we äsgermezçilikli midiyalylar, Kiriň täji geýmäge doly mynasypdygyny subut etdiler (ahyrky netijede, hatda öz goşunynyň bir böleginiň kömegi bilen hatda üstlerindenem etdi).

17 ýaşynda kakasynyň köşgüne gaýdyp geldi, soň bolsa midiyalylaryň mähirli ak patasy boldy we ýerli parslar tarapyndan joşgun bilen garşylandy. Kämahal goňşy halklar bilen bolup geçen oýlanyşyksyz söweşlerde Kir hemişe ýeňiş gazanypdyr, batyrlara elmydama sahy sylag beripdir we ýeňilenleri rehimdarlyk bilen gorapdyr. Kakasy Kambyses ýaşy ulaldygyça, Kiriň özi bilen baglanyşykly hökümetde kem-kemden baglanyşdy. Şeýdip, 40 ýaşa çenli ýaşady. Hisöne ömrüniň başy biderek ýere sarp edilmedi; Parsyň harby taktikasynda täze döwür başlandy. Gysga wagtyň içinde parslara Aziýanyň iň gowy esgerlerini öwredýän tertip-düzgün döredildi. Parahatçylyk sungaty ösdürilipdir, siwilizasiýa çalt ösýär we Kiriň üýtgeýän zehini astynda bu

wagşy, gul edilen we ähmiýetsiz adamlar birden şeýle bir gorkunç bolupdyr welin, goňşulary Aziýanyň agalygyna ymtylmakda aýyplanypdyrlar.

KIRUS WE CYAXARES: Mediýanyň şasy Astaýages, [Pars tarapyndan işden aýrylandan soň] aradan çykdy we hökümdarlygyny Kirden bir ýaş uly bolan ogly Kýaksarese berdi. Kiriň Ecbatana kazyýetinde işlän ýyllarynda ýakyn dostluk we ýakyn gatnaşyklar ösen bolmaly we Astýagesiň wezipesinden aýrylandygyna garamazdan dowam eden ýaly görünýär]. Wawilonyň şasy Neriglissar „ . . . Astýagesiň ölümi, köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň güýçlenýän güýjüne ýok edilmegi maksat edinýän amatly krizis diýip pikir etdi, upewfrat derýasynyň günbataryndaky ilatly sebitlerden 250 000 adamdan ybarat goşun toplady we özüni başyna goýdy. Soňky döwürde hökümetiň wezipesini öz üstüne alan Cyaxares II, Kiriň tassyklamagy we bereketleri bilen görnüp başlady], diňe bir täji we imperiýany talamak bilen çäklenmän, birden köpçülikleýin habar beriş serişdeleriniň göwnünden turjak umytlaryny oçürmek bilen haýbat atdy. Aziýa imperiýasyna çykmak [Pars bilen bilelikde edilip bilner öýdýän]. Muňa garamazdan, aýylganç krizis sebäpli aşa güýçli garşylyk görkezmek bilen güýçlerini çalt jemledi we Kiriň kömekçi güýçleriň buýrugy bilen maýa goýulmagyny aç-açan talap edip, Persiýa kömek iberdi.

Isleg gyssagly ýerine ýetirildi. Kiriň goşunyny özüne mahsus usullaryndan alyp, onuň ägirt uly zehinini eýýäm kabul edendigini, soň bolsa ýerine ýetiren ägirt uly basyp alyş meýilnamasyny çaklap biliris. . . . Hemmesi marşal edilende, olaryň sany 31 000 boldy. Şeýlelik bilen bellenen goşun uly üstünliklere ukyply bolup biler.

Bu jesediň başynda, daýysy Cyaxares bilen birleşip, ýörişe taýýarlandy. Bilelikdäki buýrukda, Ermenistan patyşasyny gozgalaňdan, kakasynyň gozgalmaýan ýaranyndan we oglunyň ýakyn dosty bolan gyzykly Tigranesden soň, Assiriýanyň serhedine tarap hereket etdiler.

Neriglissar, Wawilonyň patyşasy 200 000 aýak satyjydan we 60 000 atdan ybarat ägirt uly güýç toplaş, Mediýa tarap öňe gidip, iki imperiýanyň çäginde uzak bolmadyk ýerde, midiyalylar we parslar bilen duşuşdy. Umumy söweş boldy we Kir doly ýeňiş gazandy. Sebäbi Cyaxaresiň deň buýrugy bar bolsa-da, Kiriň ussat zehini baýragyň bölünmedik hormatyny talap edipdir we gazanypdyr.

Wawilonyň betbagt şasy öldürildi „ . . . düşelgesi midiyalylara we parslara taşlandy. . . Wawilonyň tagty derrew Laborosoarçod bilen dolduryldy, zalymlygy birnäçe aýyň içinde öz raýatларыny ar almak üçin gurban bermek bilen soňky düzediş gözlemäge çagyrdy. . . . Belşazar [Nabonidusyň ogly we egindeşi, köplenç ýok bolup, dolandyryş ýüküni ogluna galdyrdy] onuň ýerine täç geýdirildi. . . .

Bu aralykda, Assiriýanyň berkitmelerini azaltmak we ýuwaş-ýuwaşdan Wawilona päsgelçiliksiz ýöriş taýýarlamak üçin Kir tarapyndan güýçli meýilnama düzüldi. . . . meşhur Timbra söweşi. . . şöhratyny dünýä teatrynda ilkinji söweşiji hökmünde görkezdi. Bu söweş Kiçi Aziýanyň ykbalyny kesgitledi. Kir öz baýlygyny yzarlady: Arabystan we Siriýa üstünlik bilen onuň öňünde ýykyldy, tä beýik Wawilon upewfrat derýasynyň kenarynda ýeke özi durup, ýeňijisine gaharlandy, geçmişdäki üstünliklerine gaharlandy we geljekdäki synanyşyklaryna garşy çykdy.

Ol šäheriň öňünde düşelge gurup, zygiderli gabawa başlady. . . . Şäherden birneme uzaklykda upewfrat derýasynyň artykmaç suwuny almak we wagtal-wagtal suw basmagyň zyýanly täsirleriniň öňüni almak maksady bilen gazylan ägirt uly suw howdanlary bardy. Birnäçe kanal bu suw howdanlary bilen derýanyň arasynda aragatnaşyk döretdi. Bu kanallary açmak bilen suwy tebigy ýolundan aňsatlyk bilen öwürüp bolýar, derýanyň düýbi gury bolup, şäheriň merkezine erkin geçelge açylýar.

Wawilonlylaryň köpçülikleýin baýramçylyklary, adatça, aşa isripsizlik, serhoşlyk we ahlaksyzlyk bilen bellenilipdir we ýgy-ýgydan birnäçe gün arakesmesiz dowam edipdir. Kir meýilnamasynyň ýerine ýetirilmegi üçin bu festiwallaryň birinden öňki gijäni saýlady. .

Kir šäheri jedelsiz basyp alýarka, [Hudaý Belşazaryň içmegini we şadyýanlygyny kesdi, diwaryň üstünden adatdan daşary golýazma bilen öz ýeriniň hojaýnlary we aýallary, Danyýel tarapyndan Belşazaryň deňagramlylykda agramlanandygyny we tapylandygyny düşündirdi; isleýär, Patyşalygy bölünip, midiyalylara we parslara berildi].

Kir köşgüň derwezesinde eýýäm bardy. Duýduryş ýaňlandy, zaldan howlukmaç Belşazzar, elindäki gylaç parslar tarapyndan garşylandy we derrew ähli hyzmatkärleri bilen bölek-bölek edildi. . . . .

Belşazaryň ölümi. . . miladydan öňki 536-njy ýylda ikinji Assiriýa imperiýasyna döwür goýdy. Wawilonyň azalmagy ähli Assiriýa sebitleriniň boýun egmegi bilen Kir imperiýasy Demirgazyk Kaspi we Gara deňizler, Gündogar Hindistan, Günorta Araplar bilen araçäkleşdi. Deňiz [Pars aýlagy] we Efiopiýa, Günbatar Libiýa, Ortaýer deňzi we Arhipelag; Kiçi Aziýa, Siriýa, Müsür, Arabystan, Assiriýa, Ermenistan, Mediýa we Pars; . . . . Kir we Kýaksares, ýa-da Mukaddes .azgyda atlandyrylyşy ýaly, Darýuş Mede, gysga wagtyň içinde hökümeti gozgalmaýan esasda döretdi. Pygambere görä imperiýany 120 welaýata bölüpdirler we satraplar ýa-da häkimler belläpdirler. . . .

KIRUS ALONE: Wawilon ýykylanyndan iki ýyl soň, daýysy Kýaksares we Kiriň kakasy Kambyses aradan çykdy we miladydan öňki 534-nji ýylda täze imperiýanyň ýeke-täk hojaýyny bolup galdy.

DARIUS MEDE ÜÇIN BIRINJI BELLIKLER

1. OSUSUP: "... ýöne Wawilony Darýus alyp, garyndaşy Kir bilen Wawilonlylaryň hökümdarlygyny bes edensoň, altmyş iki ýaşyndady. Astyagesiň oglydy. grekleriň arasynda başga bir at bardy ". (Ant.X, 11, 4.)

2. JEMLE COMJI SÖZLÜK: "Danyýel üçin gadymy senäni saklaýanlaryň arasynda iň köp goldaw alan teoriýa, Meri Darýusyň Cyaxares II bolmagy" - şonuň üçin Astýagesiň ogly we Kiriň daýysy.

"Gobaru" ýa-da "Oybaru" - grek dilinde "Gobryas" - Wawilony basyp alanda Kir tarapyndan häkim bellenendigini we Sindşirli ýadygärlikleriniň ýazgylarynda Gobryas, _____ ýa-da

_____ dældigini bilýäris. Darýuşdan tapawutlylykda _____. " BELLIK: Enjamlarymyz bilen köpeldip bolmaýan ýazgylar boş ýerler bilen çalşyrylýar.

3. HALKARA STANDART Injil ENCLOPEDI (ASY (sitata bellikleriniň ulanylmagy bilen sitata): Darius Mede (Dan.6: 1; 11: 1) Midiýalylaryň tohumy Ahasuerusyň (Kserks) ogly (Dan.9: 1)). Ol şazada ölenden soň, Haldeýaly Belşazaryň hökümetini aldy (Dan.5: 30-31; 6: 1) we Haldeýalar patyşalygynyň patyşasy boldy.

Dan 6: 28-den Darýuşyň Kir bilen bir wagtyň özünde patyşa bolandygyny çaklap bileris. Danyýeliň kitabynyň daşyndaky Darius Mede hakda hiç zat aýdylmaýar, ýöne ony Gubaru ýa-da Nabunaid-Kir ýyl ýazgysynda bellenen Gutiumyň häkimi Ugbaru bilen tanamak üçin gowy sebäpler bar. Kir, babyllylar tarapyndan ele geçirilenden soň, Wawilonyň häkimi bolup işledi.

(a) Gubaru Darýuşyň terjimesidir. Arap dilindäki şol bir radikal harplar "şa", "mejbur ediji" we "saklaýjy" manylaryny berýär. Hebrewewreýçe köküň gelip çykyşy "lord", "hojaýyn" ýa-da "şa aýal" manylaryny berýär: arameý dilinde "güýçli", "gudratygüýçli".

(b) Gutium Wawilonyň demirgazygyndaky ýurtdy we Kir döwründe Mediýa welaýatynyň bir bölegi bolupdy.

c) Gutöne şol döwürde Gutium Mediýanyň bir bölegi bolmadyk bolsa-da, pars şalarynyň adasy adaty, midiýalylary we parsalary satrapiýa we goşun serkerdeligine bellemek. Şonuň üçin Darius-Gubaru, Gutium Media-nyň bir bölegi bolmasa-da, Mede bolup biler.

d) Danyýel hiç haçan Darýusy Mede metbugatynyň şasy diýip atlandyрмаýandygy sebäpli, babyllylar dünýäsine patyşalyk etmezden ozal adynyň ýa-da wezipesiniň nähili bolmagy möhüm däl. Haldeýler dünýäsinde hiç haçan Mediýa ýa-da Pars öz içine almaýandygy sebäpli, Danyýeliň kitabynynda awtoryň hiç haçan Mediýa ýa-da Pars üstünden höküm sürendigini ýa-da höküm sürmändigini aňladýan subutnama ýok. [Öňküleri hakda diňe Mede bolandygyny aýtmady, ýöne midiýalylar we parsalar bilen hyzmatdaşlykda görnükli şahsyýetdigini aç-açan aýtdy.]

e) Gubarunyň häkim (pihatu), Patyşa Mede Darýusyň şahsyýetine garşy çykmaýar; gadymy we häzirki gündogar imperiýalarynda welaýatlaryň we şäherleriň häkimlerine köplenç patyşa diýilýärdi. Mundan başga-da, arameý dilinde kiçi bir patyşalygyň ýa-da imperiýanyň welaýatynyň hökümdaryny kesgitlemek üçin "patyşadan" has laýyk söz tapylmaýar.

ä) Darýuşyň aşagynda 120 satrap bardygy aýdylýar, munuň bilen gapma-garşy däl; çünki pars sözi "satrap" iňlis dilindäki "häkim" sözi ýaly näbelli. Mundan başga-da, Gubarunyň öz astynda pihatus belländigi aýdylýar. Alýan babyllylaryň patyşalygy Sargonyňkydan has uly bolsa (miladydan öňki 722-705-nji ýyllar, "Aşur patyşasy" (Işaýa 20: 1]), bu hökümdarlardan 120-sini aňsatlyk bilen belläp bilerdi; prefektlerini we häkimlerini bellän ýurtlary.

g) 6-njy bapdaky halklar, halklar we diller bu şahsyýete garşy däldirler; Sebäbi Wawilonyň özi bu döwürde babyllular, araplar, arameýler we ýewreýler ýaşaýardy we babyllar patyşalygy öz çäginde aşurlary, elamitleri, finikiýalylary we beýlekileri hem kabul edipdir.

h) Bu şahsyýet, taryhda gowy manyly başga bir adamyň ýokdugy bilen hasam goldanýar. Käbir adamlar hakykatdanam Darýuş Mede Darius Hystaspisiň geçmişine şöhlelendirilendir öýdüpdirler; emma bu ýadygärliklerinden we grek taryhçylaryndan bize mälim bolan Darius Histaspisiň häsiýeti, işleri we imperiýasy Danyýeliň Mede Darius hakda aýdanlaryna meňzemeýänligi sebäpli mümkin däl.

[Halkara standart Injil ensiklopediýasyndan sitatanyň soňy.]

POSTSCRIPT

Goşulan, üýtgedilen düşündirişler bilen ILLUSTRATED BIBLE Dictionary (1980) diagrammasy bolan ýene bir sahypa. Olar 1830-njy ýylyň sentýabr aýynda Müňýylyk Harbingerde Medo-Pars imperiýasynyň taryhynda neşir edilen Welsiniň leksiýalarynyň birini ýalňyş ýatlamadyk bolsa, asyl düşündirişlerde aýdylanlary aňladýar.

Kserksler we AHASUERUS hakda FILOLOGIK BELLIK

Kserks ýazuwy grek diline, iňlis dilinden pars sözi Hşayarşa terjime etmek synanyşygydyr. Hebrewewreýçe-de şol bir söz, Ahashawerosh öndürmek we iňlis dilinde Ahasuerus ýaly terjime etmek üçin iň soňunda aýdylýan bir görnüş aldy. Hebrewewreý sözi we parsça "patyşa" diýmegi aňladýar. At ýa-da at hökmünde ulanylyp bilner. Ester kitabynda şa ýa-da geňeşçi manysyny berýän başga bir ýewreý sözi bilen ulanylýar, şonuň üçin bizde "Ahasuerus patyşa" (1; 2,9,16,19; 2: 1,12,16,21; 3:) 1,6,7,8,12; 6: 2;

4-nji bap

Pygamberlik - Patyşalyklar Danyýel 7-nji bap

1. Danyýeliň aýdyşy ýaly: Bu bapda Nebukadnesaryň 2-nji bapdaky düýşi bilen deňeşdirip boljak, ýöne käbir goşmaça taraplary bilen deňeşdirip boljak düýş we görnüşler bar. Danyýeliň görüşlerinde, yzly-yzyna dört dünýä patyşalygyny aňladýan dört haýwany gördi, asmanda "gadymy döwürlerden" "ynsan ogluna meňzeş" tarapyndan alnan baky patyşalyk tarapyndan çalşyldy. Umumy razylık bilen bular Nebukadnesaryň düýşünde Wawilondan başlap, Nebukadnesar bilen öz patyşasy hökmünde görkezilen şol bir patyşalygy aňladýar. Danyýeliň pikiriçe, bu patyşalyk şu ýerde we başga ýerlerde birleşen halklaryň bir patyşalygy hökmünde görkezilen "midiýalylara we parslara" berildi (5:28) (ser. 6: 8,12,15; Ester 1: 1-3,14) , 18-20; 10-2) - isleseňiz Medo-Pars imperiýasy. Wawilon imperiýasyny eýelänsoň, Midiýaly Darýuş patyşalygy aldy (5:28; 11: 1 bilen deňeşdiriň). Birnäçe ýyldan soň, dünýewi taryh boýunça, ikinjisi ölensoň, Danyýel "Pars Kiriniň hökümdarlygy" barada aşakdaky ýaly gürleýär (6:28; 10: 1 bilen deňeşdiriň).

2. Konserwativ protestantlar bilen Rim Katolikleri we Liberallary tarapyndan düşündirilişi ýaly: Protestant terjimeçileriniň adaty pikiri, 2-nji we 7-nji bablaryň yzygiderli dört şalygynyň Wawilon, Orta-Pars, Gresiýa (ýa-da Makedoniýa) we Rim imperiýalarydygydyr. Rim şalarynyň döwründe döredilen başinji dünýä şalygy Mesihniň şalygydyr. Emma Rim Katolik we liberal terjimeçiler köplenç midiyalyly we parlary bir imperiýanyň ýerine iki imperiýa hasaplaýarlar, şeýlelik bilen Gresiýa imperiýasy dördünji, Ysraýyl başinji boldy. Rim katolikleri muny esasan dördünji haýwanyň (7: 8,19-26) papalyk we Rim imperiýasy bilen gatnaşygy aňladýan adaty protestant düşünesine garşy durmak üçin edýärler. Katolik däl liberal terjimeçiler, 2-nji we 7-nji bablaryň dördünji dünýä imperiýasyny Rimiň imperiýasy diýip ykrar etseler, boýun boljak boljak pygamberlige ynanmaýandyklary sebäpli şeýle edýärler. Rim imperiýasy miladydan öňki 63-nji ýylda Siriýanyň we miladydan öňki 30-njy ýylda Müsüriň boýun egdirilmegi bilen grekleriň ornuny tutup bilmedi we Danyýel kitabyňyň be öňki II asyrdan ýazylandygyny öňe sürýärler.

3. Liberal we katolik düşündirişler Durnuksyz we netijesiz: Rim imperiýasynyň ýerine grek dilini Danieliň göz önünde tutan dördünji bolmagy, katolikler we liberallar üçin meseläni asla çözüp bilmez. Sebäbi Danyýel Wawilonyň ornuny tutmak üçin dört däl-de, diňe üç dünýä imperiýasyny suratlandyrýar, dünýewi taryh bolsa rimlileriň hem dünýä imperiýasydygyny we Wawilonyň ornuny eýelän in soňky bolandygyny görkezýär.

Mundan başga-da, yzygiderli dördünji dünýä şalygynyň barlygynda, Gökdäki Taňry başga bir halk tarapyndan ýok edilmejek ýa-da alynmajak ähliumumy şalygy gurmalydy (2: 34-35; 44-45; 7: 13-14) , 27). Bu liberallar we katolikler Ysraýyl patyşalygyny ederler. Emma bu Gresiýa şalarynyň döwründe gurulmandyr. Miladydan öňki XV asyrdan Sinaýda gurlupdy we biziň eramyzyň 70-nji ýylda Rim şalary ýa-da imperatorlary döwründe Iýerusalimiň Rim goşunlary tarapyndan weýran edilmegi bilen tamamlanypdyr. Onuň başlangyjy miladydan öňki 2-nji asyrdan, Iuda Makkabeus we onuň yzyna eýerijiler Gresiýa imperiýasynyň Siriýa böleginden garaşsyzlyk gazanan döwürleri diýip hasaplamalymy, ýokarda ady agzalan terjimeçileriň edişi ýaly, henizem 70-nji ýylda tamamlandy, we baky däl. Şeýle hem, bu ähliumumy şalyk bolmandy.

Mundan başga-da, yzygiderli başinji dünýä şalygyny Mesihniň ruhy Ysraýyly diýip hasaplasak, bu dünýä däl-de (Johnahýa 18:36) - Rim şalarynyň döwürüne çenli döredilmedi. Çokunduryjy Johnahýa, Isa we şägirtleri üçin Isa ölmezinden ozal muny "ýakyn" diýip wagyz etdiler (Matta 3: 2; 4:17 '10: 7) ýa-da "size ýakynlaşdy" (Luka 10) : 7, 11). Haça çüýlenmeginden we direlmeginden takmynan alty aý öň Isa "bu ýerde duranlaryň käbiri bar, olar Hudaýyň Patyşalygynyň güýç bilen gelýänini görýänçäler ölümi dadyp bilmezler" (Markus 9: 1). Soňra direlenden soň, resullaryna "Mukaddes Ruh gelende güýç alarsyňyz" (Resullaryň Işleri 1: 8), "mundan birnäçe gün çokunduryljakdyklaryny" aýdypdy. 5). Pentikost günü, asmana göterilenden on gün soň, "hemmesi Mukaddes Ruhdan doldy we Ruhun aýdyşy ýaly başga dillerde gürläp başlady" (Resullaryň Işleri 2: 1-4). Ruhun güýji "resullaryň üsti bilen edilen köp täsinlikler we alamatlar" (aýat 43) bilen ýüze çykmagyny dowam etdirdi.

Mundan başga-da, Isanyň ejesine dünýä inmezden ozal "beýik bolar, Beýik Hudaýyň Ogly diýler" diýilýärdi we Reb Hudaý oňa kakasy Dawudyň tagtyny berer we ol höküm sürer. Jacobakubyň

[Ysraýlyň] nesliniň üstünde we Patyşalygynyň soňy bolmaz "(Luka 1: 32-33). Pentikost güni Mukaddes Ruhun ylhamy bilen ölümlerden direlip, Dawudyň tagtynda oturmak üçin asmana göterilendigi (Resullaryň İşleri 2: 22-36), ýagny halkyň üstünden höküm sürmek wagyz edildi. Hudaý, ruhy Ysraýyl, Hudaý üçin, Dawudyň beden Ysraýly dolandyrmagy edişi ýaly. Ondan soň "Mesihdäki mukaddesler we wepaly doganlar" garaňkylygyň güýjünden halas edilip, "Taňrynyň söýgüsiniň Oglunyň Patyşalygyna terjime edildi" (Koloseliler 1: 2, 13)). Johnahýa ilkinji hristian asyrynyň ahrynda Ylhamy ýazanda, hristian okyjylaryna: "Men Johnahýa, siziň doganyňyz we Isadaky muşakgat, patyşalyk we sabyr bilen siziň bilen gatnaşýaryn" (1: 1). 9). Başga sözler bilen aýdylanda, Mesihniň Patyşalygy bar bolup, "Isada" bolanlardan, ýagny şärik bolan we oňa tabyn bolanlardan ybaratdy. Bularyň hemmesi Gresiyä şalarynyň däl-de, Rim şalarynyň döwründe bolupdy.

4. Netijeler we täsirler: Şonuň üçin Rim imperiýasynyň Danyýel 2 we 7-nji dördünji şalygydygy, jennet Taňrynyň ähliumumy we ebedi patyşalygy gurjakdygy gutulgysyz bolup görünýär. "Rim patyşalarynyň döwründe asman Hudaýy hiç wagt ýykylmajak bir patyşalyk gurar, ýa-da özygtyýarlylygy başga bir halka galmaz, emma ol bölek-bölek bolar we bu patyşalyklaryň hemmesini ýok eder. ondan öň dört] we men hemişelik duraryn "(2:44). Munuň özi bölünişiklere we "on şah" we dördünji haýwanyň ýa-da patyşalygyň başga bir "kiçijik şahyna" degişlidir, olary anyk kesgitläp bilerismi ýa-da bilmeris.

5. Dördünji Patyşalygyň bölünişi: Danyýel 2-de dördünji patyşalyk Nebukadnesaryň düýşünde gören aýaklary we aýaklary (takmynan iki) we barmaklary (takmynan on) şekillendirilipdir. Bular Rim imperiýasynyň "on" şalykdan ýa-da welaýatdan ybarat gündogar we günbatar agalyklaryna bölünişini görkezýärdi. Danyýel 7-de dördünji patyşalyk on şahly (7,20, 24 aýatlar), içinden ýa-da içinden dörän we beýan edilýän 'on şa' (we elbetde olaryň hökümdarlygy) diýilýän haýwan hökmünde görkezilýär. aýdylýan patyşalygyň bir bölegi hökmünde (24-nji aýat). Ylham 17-de ýene-de Imperial Rimiň "on şahly" haýwan hökmünde görkezilendigi görünýär (3, 12, 16). Bular Ylham ýazylan döwürde henizem öz patyşalyklaryny almadyk, ýöne haýwan bilen höküm sürmek üçin gysga wagtyň içinde "bir sagat" (vs vs .12-17), imperiýa ýykylmazdan ozal.

6. "On şah" -yň şahsyýeti: "On" sany takyk on üçin niýetlenmän biler, ýöne näbelli, ýöne gowy sanlaryň simwoly bolan tegelek san bolup biler. Takyk on pikirlenýänleriň arasynda haýsysynyň emele gelýändigini barada biragyndan ýok diýmekdir. Gresiyanyň dördünji patyşalygydygyna ýalňyş ynanýarys. Mysal üçin, Kalumet aýry-aýry patyşalary şeýle atlandyryar: (1) Selewkus Nikator, (2) Antiokus Soter, (3) Antiokus Teos, (4) Antiochus Callinicus, (5) Seleucus Ceraunus, (6) Great Antiochus, (7) Seleucus Filippater, Antakiýa Epifanyň dogany, (8) Siriýa we Finikiýa ynanylan Mitylenli Laomedon, (9) Antigone we (10) şol welaýatlara eýe bolan ogly Demetrius, patyşa atlary bilen. Beýlekiler Demetriusy terk edip, Aleksandr Makedonskiden başlaýarlar ýa-da başga bir üýtgeşiklik edýärler. Bularyň hemmesinde öňküleriň we döwürdeşleriniň garyndysy bar, ýazgylar bolsa olaryň hemmesini döwürdeş hasaplaýan ýaly.

Rim imperiýasynyň Danyýel 2-nji we 7-nji dördünji şalygy diýip hasaplaýanlaryň arasynda biragyndan ýetmezçilik bar. Mysal üçin, Adam Klark "şeýle hasaplanýar:" (1) Rim Senaty , 2 Burgundyda, (8) Saracens, Afrikada we Ispaniýanyň bir böleginde, (9) Gotlar, Ispaniýanyň

beýleki ýerlerinde we (10) Saksonlar, Angliýada. Horne-iň Mukaddes Scripturesazgylary tankydy öwrenmek we bilmek baradaky ägirt uly giriş (1889), belli alymlaryň baş sanawyny berýär, olaryň ikisi-de birmeňzeş däl, hemmesiniň umumylygy bar.

Umuman alanyňda, Straubyň Bibliýa seljermesi (1935) has tapawutlary we goşulan seneleri bilen aşakdakylary sanap geçýär: (1) Franklar, AD 360-749; (2) Ostro-Gotlar, milady 385-523-nji ýyllar; (3)

Wisi-Gotlar, milady 398-419; (4) Wandallar, AD 429-533; (5) Burgundlylar, milady 419-534-nji ýyllar; (6) Saksonlar, milady 449-457; (7) Suewi, milady 409-585-nji ýyllar; (8) Gepidi, AD 453-566; (9) Lombard, milady 568-774; we (10) Gündogar imperiýasy, milady 595-1453-nji ýyllar.

Straubyň näme üçin beöň 595-nji ýyldan başlap Gündogar imperiýasynyň bardygy belli däl. Emma AD 395 niýetlenen tipografiki ýalňyşlyk bolup biler. Şol senede, Beýik Konstantiniň başinji mirasdüşeri Imperator Teodosiusyň aradan çykmagy bilen Rim imperiýasy iki ogly Arkadiý we Honorus arasynda bölünipdi - Arkadiý gündogar ýarysyny paýtagty Konstantinopolda we Honorusda günbatarda berilýär; ýarysy paýtagty Rimde. Günbatar Rim imperiýasy biziň eramyzyň 496-njy ýylda tamamlanypdyr. Emma Gündogar imperiýasy ýa-da Wizantiýa imperiýasy diýlip atlandyrylýan Gündogar Rim imperiýasy 1453-nji ýylda Konstantinopolyň türklere ýykylmagyna çenli dowam edipdir.

Gresiýanyň Wizantiýa şäherinden Europeewropany Aziýadan aýyrýan Wizantiýa imperiýasy diýlip atlandyryldy, Täze Rim diýip atlandyran we tutuş Rim imperiýasynyň paýtagty eden Konstantin tarapyndan täzedden guruldy, berkitildi we adyny üýtgetdi. imperiýanyň ýokarda agzalan bölünişigine çenli galdy. Şol bölünişikden soň Rim kanunlary we gadymy rim däpleriniň köpüsi gündogarda dowam edipdir, emma latynça grek diline meşhur dil hökmünde ornaşypdyr we durmuş we sungat äheňde gündogara öwrülipdir. Bu ybadathana gündogarda we günbatarda has-da tapawutlandy, köp düşünişmezlige sebäp boldy we ahyrsoňy 1054-nji ýylda resmi taýdan arakesme we çykaryldy.

Netijede, "on" patyşa ýa-da patyşalyk barada aýdylanda, san simwoliki däl-de, gönümel we kesgitli bolsa, olaryň kimdigini ýa-da kimdigini takyk bilip bilmeyän ýaly. Diňe erkekleriň biri-biri bilen ylalaşmazlyk üçin döreden aýratyn ylalaşyklary bilen çäklenmän, olaryň hiç biri-de ureazgynyň ähli talaplaryna laýyk gelmeýär.

Danyýelde-de, Ylhamda-da olar Rim imperiýasynyň dargamagyndan ozal bir bölegi bolup, olaryň hemmesi "mukaddeslere" (Danyýel) we "Guzy", "hojaýynlaryň Rebbi we patyşalaryň patyşasy" bilen söweşmäge gatnaşýarlar. we "ýanyndakylar" (Ylham). Ylhamda diňe Guzy we onuň ýanyndakylar olary ýeňip geçmän, öz gezeginde jelep şäherini (butparaz Rim) ýigrenip, ony bozuk we yzarlaýan bir gurama öwürdi - şonuň üçin Hristian bolan we imperiýa ýykylmanka imperiýada butparazlygy boýun egdirmäge kömek eden hökümdarlyklary görkezýär. Danyýelde hökümdarlyk mukaddesleriň duşmanlaryndan mukaddesleriň özlerine geçirildi, Rim imperiýasynda bolşy ýaly, hristiançylyk butparazlygy ýeňip geçende. Şeýlelik bilen, Danyýel we

Ylham birneme jikme-jik tapawutlanýan ýerlerinde, biri-birine gapma-garşy däl-de, üstüni ýetirýärler.

Ylhamda, "on" ilki başda "heläkçilige" girmezden ozal we mukaddeslere garşy söweş alyp barýarka "haýwanyň" bir bölegi bolupdy. Aboveöne ýokarda getirilen sanawlaryň hemmesinde diýen ýaly agzalan Lombardlar 568-nji ýylda Straubyň pikiriçe, bir patyşalyk hökmünde dörap, biziň eramyzyň 774-nji ýyla çenli dowam edipdir, başlangyç senesi imperiýanyň günbatar böleginiň ýykylmagyndan soň bolupdyr. Beöň 496-njy ýyl. Biziň eramyzyň dördünji asyrynda (300-nji ýyllar) hristianlary yzarlamak üçin imperiýa bes edilenden has köp wagt geçdi. Aslynda, Straubyň [AD 360, 385, 398, 429, 419, 449, 409, 453, 568 we 595] sanawynda görkezilen "onlaryň" başlangyç seneleri imperiýa yzarlamalaryna gatnaşmak üçin gaty giçdir. Rim imperiýasy), miladydan öňki 367-63-nji ýyllardaky imanly imperator Julianyň abort tagallalaryndan başga, diňe franklar, biziň eramyzyň 360-749-njy ýyllary gatnaşyp bilirdi, ýöne biziň ýazgylarymyz ýok). Mundan başga-da, milady 395-nji ýylda aýratyn imperatorlardan resmi taýdan başlanan "Gündogar imperiýasy" hiç haçan hristianlary yzarlamady, muňa derek olaryň dosty we goragçysydy.

Ahyrynda, imperiýa yzarlamalaryna gatnaşmazlykdan başga-da, Straubyň sanawynda görkezilen on adamyň hemmesi (beýleki sanawlarda ýarysyndan gowragy köpeldildi) - Lombarddan we Gündogar imperiýasyndan başga (diňe Lombardlar üçin) Straubyň Gündogar imperiýasy üçin başlangyç senesi düzedilýär) - Günbatar imperiýasy gutarmanka, beöň 360-dan 453-nji ýyla çenli ýa-da ýykylmazlyndan 116-23 ýyl ozal. Indi - bir gün bir ýyl dursa, köplenç hasaplanylsa - bularyň hersiniň haýwan bilen ygtyýary bolan bir sagat ýa-da günüň 1/12 ýa-da 1/24 bolardy - şonuň üçin bir aý ýa-da 1 / 2 aý! - diňe bir gysga wagtlyk däl-de, esasanam haýwan bilen bile ýaşamagynyň uzynlygynyň tertipsizligi sebäpli gaty manysyz ýaly görünýär, gysga ygtyýarlygynyň özi bilen deňeşdirilende. Şonuň üçin "bir sagat" deňeşdirilende gysga, ýöne näbelli wagtyň simwoly bolmalydygy görünýär. Şeýle bolsa, "on şahyň" takyk kesgitlenýän on şa ýa-da patyşalyk däl-de, simwoliki bolmagy mümkin däl. Bu, teologiýasynda konserwativ ýa-da liberal bolsun, takyk bermäge synanyşýan görnükli alymlaryň sanawyndaky gapma-garşylyklary hasaba alar.

7. Dördünji Patyşalygyň "Kiçijik şahy": Danyýel 7: 8-de girizilen on şahyň arasynda ilkinji şahyň üçüsiniň kökleri bilen kesilen on şahyň arasynda girendigi aýdylýar. "Soňra beýan edilýär "mukaddesler" bilen söweşip, olara garşy ýeňiş gazanan ýaly - "gadymy günler gelýänçä, Beýik Hudaýyň mukaddeslerine höküm çykaryldy we mukaddesleriň patyşalygy eýelän wagty geldi" (20-nji aýat) 22).

24-27-nji aýatlarda bolsa üç patyşany tagtdan aýyrmak, Beýik Biribara garşy söz aýtmak, Beýik Hudaýyň mukaddeslerini könelmek, döwri we kanuny üýtgetmek hakda pikir edýändigini we oňa rugsat berilýändigini aýdylýar. şonuň üçin "bir wagt we döwür we ýarym döwür" (köplenç 3 ýarym ýyl hasaplanylýar) - şondan soň onuň hökümdarlygy aýrylýar, "patyşalyk we agalyk, tutuşlygyna alnanda patyşalyklaryň beýikligi"; Jennet, Beýik Hudaýyň mukaddeslerine berler. "

"Wagt, wagt we ýarym wagt" (25-nji aýat) ýene 12: 6-da ýüze çykýar we ikisinde-de Hudaýyň mukaddeslerine ýa-da halkyna garşy söweşilýän döwri suratlandyrýar. Ýlham 12: 14-de ýene-de ýüze çykýar, ähtimal Danyýeliň terminologiýasyndan alnan we 6-njy aýatda we 11: 3-de "müň iki ýüz altmyş güne" we 11: 28-de "kyrk iki aýa" deňdir. we 13: 5 - 3 ýarym ýyla deňdir - we şonuň ýaly-da, Hudaýyň halkyna uly yzarlanmalar döwrüniň wekili. Ýlhamda, mukaddesler halkara we köpmilletli bilelikdäki yzarlamalardan azat bolanda, " müň ýyl" -dan ozal we gysga wagtyň dowamynda häsiýetlendirilen 20 müň 1-6-njy baplaryň "müň ýyllygy" bilen tapawutlanýan ýaly görünýär. Iki ýagdaýda-da bir günlük düşündiriş ulgamy ulanylsa, 3 ýarym pygamberlik ýyly 1260 senenama ýylyny, müň pygamberlik ýyly bolsa 360,000 senenama ýylyny görkezýär. Bothöne ikisiniň hem göçme manyda däl-de, simwoliki bolmagy ähtimal, biri näbelli deňeşdirilende gysga döwri, beýlekisi bolsa näbelli, ýöne ep-esli uzak döwri aňladýar.

Liberal we katolik terjimeçiler Danyýel 7-de 3 ýarym ýyl Antiokus Epifanyň Ysraýyla garşy söweşen we ýewreý dinini ýok etmäge synanyşan döwrüne degişlidir, edil şol bölümiň dördünji haýwany Gresiýa imperiýasy we Antakiýa boldy. Epipanes, birnäçe bäsdeş talapçylardan dynandan soň häkimiýete gelýän "kiçijik şah" bolar. Öňünden alnan "ilkinji şahlaryň üçüsi" (8-nji aýat) tarapyndan goýlan "üç şa" hökmünde düşündirilýär (24-nji aýat), ýokardaky terjimeçileriň käbiri (1) öldürilen dogany Selewkus IV (2) Selewkus IV-iň ogly Demetrius I Soter we (3) Selewkusyň kiçi ogly ýa-da Geliodorus, dildüwşügi sebäpli Selewkus öldürildi; ogly regent bilen tagtda otyrdy, ýöne tagty özi eýelän Antiokus Epipanes tarapyndan öldürildi we oňa goşulmagyna sebäp bolan ähli wakalary oýlap tapmakda güman edilýär. İlkibaşda, Antakiýa Epifan üçünji haýwanyň we patyşalygyň ýerine dördünjisi bilen baglanyşykly bolsa, bu düşündiriş dogry bolup biler. Ikinji pikirde bolsa, on şah häzirki zaman görnüşinde şekillendirilýär, liberal we katolik düşündirişlerinde bolsa ep-esli derejede yzygiderli.

Protestant terjimeçileri barada aýdylanda bolsa, olaryň köpüsi Danyýel 7-iň dördünji haýwanyň we patyşalygynyň Rim imperiýasyna degişlidigini we Ýlham 13: 1-10 we 17 şahyň on şahy bolan haýwana deňdigini öňe sürýärler. (ýöne biragyndan däl) Daniel 7-iň "kiçijik şahy" papalygy aňladýar. Şeýle-de bolsa, Rim imperiýasynyň bölünişikleriniň Papalygyň "goýan üç şahy" bilen haýsy bölünişigi aňladýandygy barada biragyndan pikir ýok. Mysal üçin, Straub "Ostro-gotlar, wandallar we burgundlylar, sebäbi olar imanly Ariandy" diýýär. Emma Adam Klark: "Bular, ähtimal, 1. Rawennanyň hökümdarlygy. 2. Lombardlaryň şalygy. We 3. Rim döwleti."

Soňra Klark şeýle düşündirýär: "Birinjisi Rim papasy, Stiwen II, 755-nji ýylda Fransiýanyň şasy Pepin tarapyndan berildi we bu papanyň wagtlaýyn şazadalaryny emele getirdi. Ikinjisi 774-nji ýylda Şarlem tarapyndan Sankt-Peterburga berildi. Üçünjisi, Rim döwleti Rim papasyna-da, ruhy taýdan-da, wagtlaýynça-da berildi we takwa Lewis tarapyndan tassyklandy. "

. Rim papasy Leo III tarapyndan 800-nji ýyl, Günbataryň imperatory hökmünde täç edildi, sebäbi papalygyň tarapdary we goragçysy boldy. Günbatar Rim imperiýasynyň günbatar bölegini gündogar bilen gündogara bölmezden ozal görkezýärdi Günbatar. Karolin teoriýasyna görä, Rim imperiýasy 476-njy ýylda Rim imperatorynyň wezipesinden aýrylmagy bilen diňe togtadylypdy.

Abraýly Pulpit teswirinde hödürlenlen başga bir düşündiriş, on şahy Rim respublikasynyň on "magistri", respublikanyň zyndan "kiçijik şah" bolmak üçin Rim imperiýasynyň imperatory ulaldy, olaryň üçüsi ilkinji şahlardan "aýryldy" ýa-da "aşak goýuldy". Düşündirişiniň gysgaça mazmuny şeýleräk: "şahyň" esasy manysy güýç bolansoň, iň ähtimal çözgüt, "on" şahy respublikan Rimiň magistrleri hökmünde kabul etmek ýaly bolup görünýär. Bular, takmynan, on - iki konsul, aslynda iki öwgüli, iki senzura we dört tribunaldy. Imperiýa güýji Rimiň konstitusiýasyna düýbünden mälim däldi; emma, beýlekileriň zyndan gelip, bu magistrleriň üçüsiniň - derýa derýasynyň, praetoryň we senzuranıň güýjüni özüne siňdirdi. Bu düşündiriş biri-birine gabat gelmeýän ýaly görünýär, sebäbi ol aýry-aýry kazyýetlerden olaryň kategoriýalaryna geçýär; we goşma kategoriýasy dört magistrden, ikisiniň öňdebaryjy we iki senzuradan ybarat bolsa, üç magistriň ýerine jemi sekiz bolýar!

Miladydan öňki 44-nji ýylyň başynda ömürboýy diktator bolmak bilen imperiýany mümkin eden uliuliý Sezaryň agtygy Awgust (miladydan öňki 27-nji ýyl), ýöne şol ýylyň 15-nji martynda öldürilipdi öň belleni geçilişi ýaly, miladydan öňki 27-nji ýylda Awgustyň goşulmagy bilen 17 ýyldan soň hiç bir imperator ykrar edilmedi; soň Tiberius (AD 14-37), Kaligula (37-41), Klawdiý (41-54) we Nero (54-68). Wespasian imperator bolmanka gysga söweş boldy, generallar Galba, Otho we Witellius hersi öz goşunlary tarapyndan bellendi. Galba birnäçe aý (68-69) işinden çekildi we öldürildi; Otho (69, ýanwar-aprel) we janyny aldy; Witellius gysgaça (69) - üçüsi baryýogy 18 aý höküm sürdi. Wespasian Witelliusy we Otony tanaýardy, ýöne biziň eramyzyň 68-nji ýylda öz esgerleri ony imperator diýip yglan etdiler. Gündogardan gaýdyp gelip, Witelliusyň goşuny bilen çaknyşyp, Wespasian imperator hökmünde kabul edilip öldürildi. Heöne ol üç däl-de, diňe bir şahy goýupdy - olaryň hiç birini-de köp taryhçy hasaplamaýar, sebäbi olar ak ýürekli imperatorlar däl-de, ähmiýetsiz wezipeleri eýeleýänlerdi. Şeýle-de bolsa, olary sanasaň, Wespasiýadan öň baryýogy sekiz imperator bardy (häzirki döwürde däl-de, zygyderli höküm sürýär) - we Julius Sezary sanamaly bolsa, dokuz adam bardy. Şeýlelik bilen, Wespasian Danyýel 7: 8-de "ilkinji şahlaryň üçüsini" goýýan on birinji şah bolup bilmez. Mundan başga-da, Domitiana (biziň eramyzyň 81-96-njy ýyllary) çenli Daniel tarapyndan beýan edilen "kiçijik şah" ýaly bir elhenç haýwan bar, hatda üç sanysyny hem goýmady. Şeýlelik bilen, bu düşündiriş hakda hiç zat pygamberlik şekiline laýyk gelmeýär.

Bularyň hemmesi, "on" şahyň ýa-da "kiçijik şahyň" takyk şahsyýetini anyk bilip bilmeýänligimiz ýaly görünýär. Şeýle hem "kiçijik şahyň" iň meşhur düşündirişi Papalygy aňladýardy, şahsyýetiň ýüze çykmagy kynçylyksyz däl. "Üç şah" bilen baglanyşykly näbellilikden başga-da, "ýok" ýa-da "aşak goýmaly" diýlen zat, gelip çykyşynyň yokdugydyr. beöň 476-njy ýylda Rim ýykylansoň, günbatar imperiýasynyň harabalyklarynda ýüze çykypdyr - "on şah" ähli "haýwanyň" bir bölegi hökmünde bir sagatlap ygtyýarlyk edeninden we birneme wagt geçensoň. "mukaddeslere garşy söweşip, jelep butparaz Rim şäherine garşy çykyp, imperiýada butparazlygyň üstünden hristiançylygyň ösmegine goşant goşan we şonuň ýaly-da imperiýa Rimiň" haýwany "heläkçilige uçrady. Ylham 17.

ÜNS BERI Adam: Adam Klark: "Bu [24-26 aýatlaryň kiçijik şahy] Rimiň poplaryna beýle gowy ýa-da doly ulanylyp bilinmez" diýýär. Againene-de: "Papalyk güýji, şah ýa-da wagtlaýyn güýç hökmünde göz öňünde tutulan bolsa, bu ähtimal, (we bu güýjüň 755-nji ýylda Rim papasy

Stiwen II-ä, Fransiýanyň şasy Pepin tarapyndan berilendigini bilýäris) şondan bir müň iki ýüz altмыш ýyl, biz 2015-nji ýyla getirildi. " "Bu senelere ne ünsi çekýärim, ne-de netijä gelýärim" diýse-de, soň ýene belläp geçişimiz ýaly 8: 14-de ýazan teswirlerinde olara oňaly täsir edýär.

5-nji bap

Pygamberlik - Patyşalyklar

Danyýel 8-nji bap

1. Ram we bir geçiniň wekili: Bulary Danyýel 1-8-nji aýatlarda beýan edilen we 15-25-nji aýatlarda görkezilen ikinji görüşinde gördi.

"Goçuň ... iki şahy bardy: iki şah beýikdi, ýöne biri beýlekisinden beýikdi, iň soňkusy iň ýokary çykdy". "Geçi günbatardan geldi ... we ... gözleriniň arasynda görnükli şah bardy". "Güýçli bolanda beýik şah döwüldi, ýerine derek asmanyň dört şemalyňa dört sany görnükli şah çykdy".

"Iki şahly gören goçuňyz, Mediýanyň we Parsyň patyşalary. Gödek geçi bolsa Gresiyanyň patyşasydyr. Gözleriniň arasyndaky beýik şah bolsa ilkinji patyşa. döwülen zat üçin dört adamyň duran ýerinde dört patyşalyk milletden çykar, ýöne güýji bilen däl. "

Bularyň 7-nji bapda Danyýeliň ilkinji düýşüniň ikinji we üçünji haýwanlaryna we patyşalyklaryna deňdigini görmek bolýar. Bu bapda midiyalylaryň we parslaryň patyşalary iki patyşalygy däl-de, liberallaryň tersine bir goşa şalygy aňladýar; we Rim Katolik terjimeçileri we ünsi çeken beýleki ýazgylar bilen sazlaşykly. Diýmek, 7-nji bapyň dördünji haýwany we 2-nji bapda Nebukadnesaryň düýşüniň keşbiniň aýaklary, aýaklary we aýaklary hakykatdanam Gresiyanyň däl, Rim imperiýasynyň wekili bolandygyny aňladýar.

Goçuň iki şahy degişlilikde midiyalylaryň we parslaryň güýjüni görkezýär. Ilki midiyalylar, soň bolsa parslar agdyklyk edipdir.

Geçiniň "görnükli şahy" Gresiya imperiýasynyň ilkinji şasy, Aleksandr Makedonskiýdi. Miladydan öňki 323-nji ýylda Isgenderiň ölümi bilen döwüldi. Onuň ýerine çykan "dört görnükli şah", dört generalyň arasynda ölerden soň, şalygynyň bölünişigini görkezýär. Bularyň içinde iň güýçlisi Müsüre berlen Ptolemeý we Siriýa we bütin Gündogara degişli Selewkus I boldy.

2. Geçiniň "Kiçijik şahy" kesgitlenildi: "Olardan birinden (ýokardaky dört şahyň birinden), günortada we gündogarda gaty ulalýan kiçijik şah çykdy. we şöhratly topraga tarap "(9-njy aýat). Ony we weýrançylyklary beýan etmek, 23-27-nji aýatlardaky goşmaça düşündirişler bilen 14-nji aýatda dowam edýär: "Patyşalygynyň soňky döwründe, hyýanatçylar doly dolanyp gelende, gazaply bir patyşa we garaňky jümlelere düşüner, durar we güýji güýçli bolar, ýöne öz güýji bilen däl, ajaýyp ýok eder we öz islegini ýerine ýetirmek üçin üstünlik gazanar we güýçli adamlary we mukaddes halky ýok eder. "

Bir razylyk bilen salgylanma Siriýanyň we Gündogaryň şasy Selewkus I-iň agtygy Antiokus Epifana degişlidir. Ol ýahudylygy ýok etmek we soňkusynda butparazlygy ornaşdyrmak üçin

aýratyn tagalla edip, Müsüri we mundan beýläk Gündogary öz hökümdarlygy bilen birleşdirmäge synanyşdy. Onuň mukaddes topragy we mukaddes ýerini weýran etmegi taryhy taýdan 1 Makkabiniň ilkinji alty bapýnda we Iosifusda, Jewsewreýleriň söweşleri, I kitap, 1: 1-4.

Mukaddes ýeriň haramlanmagyndan tä tämizlenýänçä wagt "iki müň üç ýüz irden we agşam" bolmalydy (14, 26 aýat). Bu 2300 säher we 2300 agşam manysyny aňladyp biler, şonuň üçin 2300 gün; ýa-da jemi säher we agşam manylaryny aňladyp biler, şonuň üçin 1150 gün - Barlyk 1-de bolşy ýaly bir gün agşam we säher deňdir. Ikinjisi taryhy ýazgylar tarapyndan makullanýar. Iosifus Antakiýa Epifan hakda: "Ol ybadathanany hem zaýalady we üç ýyl alty aýlap her gün gurbanlyk gurbanlygyny bermekden saklandy" (Uruşlar, 1, 1: 1), bolup biler 1150 gün, ýa-da üç ýyldan gowrak bolany üçin üç ýyl, iki aý we on gün üçin "tegelek san". Mundan başga-da, 1 Makkabiniň (1-nji we 4-nji baplar) pikiriçe, Iýerusalimdäki ybadathanada butparaz gurbanlyk sypasynyň gurulmagyndan ýewreý watançysy we partizan lideri Iuda Makkabeus girip bilýänçä üç ýyldan gowrak wagt geçdi. Iýerusalim, mukaddes ýerleri arassalaň we kanuny we zygydlerli ýewreý ybadatyny dikeldiň, Antakiýa Epipanes gündogarda talaňçylyk işinde bolup, Iuda Makkabusyň ekspluatasiýasyny eşidip gysga wagtyň içinde öldi.

Öňki bapýň "kiçijik şahynyň" bu bapýň "kiçijik şahy" bolup bilmejekdigini bellemelidir. Birinjisi, Rim imperiýasyny aňladýan dördünji haýwanyň on şahynyň arasynda ýüze çykypdyr, ikinjisi Gresiýa imperiýasyny aňladýan we oňa deň bolan bu bapýň ikinji haýwanyň dört şahynyň birinden döräpdir. öňki bapýň üçünji haýwany. Rim imperiýasy häzirki zaman on patşalykdan ybaratdy. Gresiýa imperiýasy dört bölege bölündi. Dört taryhyň soňky böleginde Antiokus Epipanes sahna çykdy (8:23) - takmynan 175-nji ýyl - Beýik Isgender öleninden 148 ýyl soň, miladydan öňki 323-nji ýylda we soňky 137 ýyl öň Patşalygynyň bir bölegini (Müsür) miladydan öňki 63-nji ýylda Siriýadan soň (miladydan öňki 30-njy ýylda rimliler basyp alypdyr (Antakiýa Epifanyň ölüminden 100 ýyl soň).

ÜNS BERI Adam: Adam Klark hakda ýene-de bir gezek 14-nji aýatda şeýle düşündiriş berýär: "Göçme manyda Iki müň üç ýüz agşam we daň bolsun, ýöne pygamberlik gününe şu pygamberiň beýleki ýerlerinde bolşy ýaly düşünmeli; , we şunça ýyllap many bermeli. Eger-de bu ýyllary geçiniň görüşinden alsak, (Isgenderiň basyp alýan Aziýasy), miladydan öňki 334-nji ýylda çenli , .Bu bölümde agzalan wagta ýakynlaşar. " Şeýlelik bilen, mukaddes ýeriň arassalanmagyna papalyk tarapyndan wagtlaýyn güýjüň ýitmegi bilen baglanyşykly boljakdygyna ynanýan ýaly görünýär. Bu makullamak üçin däl-de, alternatiw düşündirişleriň nusgasyny bermek üçin niýetlenendir.

6-njy bap

Sevenetmiş hepde Danyýel 9-njy bap

Midiýaly Darýusyň babyllylaryň hökümdarlygynyň birinji ýylynda (takmynan 538-nji ýyl), Danyýel Wawilonyň kitaplaryna düşünyär (2 Chroniclesazgylar 36:21 we Jeremiahermeýa 25: 11-12; 29:19). ýewreýleriň ýesir edilmegi we Iýerusalimiň weýran edilmegi ýetmiş ýyldan soň tamamlanar, ýakyn wagtda amala aşyrylar. Bu onuň bilen ajaýyp höwes boldy we "agy

beklemek, jorap we kül" (4-nji aýat) bilen köp dileg we dileg boldy. Muňa jogap edip Jebraýyl perişde, ýetmiş ýyl sürgüne girmedik halkyna karar berlen tejribeleri habar bermek üçin iberildi (20-27 aýatlar). Görnüşinden, bular Mesihni döwrüne çenli uzalyp, ýedi, 62 we üç döwre bölünen "ýetmiş hepde" (köplenç ýetmiş hepde ýa-da 490 ýyl hasaplanýar) hökmünde häsiýetlendirilýär. 49 ýyl "Saýlananlardan soň, şazada" (megerem, Mesih) 70-nji hepdäniň "arasynda", ýagny "ýedi" -den soň bir hepde, soň "altmyş we iki" kesildi. hepde "), şäher we ybadathana (" mukaddes ýer ") ýene-de" şazadanyň halky "tarapyndan ýok ediler (görnüşü ýaly, Rimiň imperatory bolan şazada Titusnyň ýolbaşçylygyndaky rimliler Iýerusalim we ybadathana tarapyndan ýok ediler) beň 70-nji ýylda ýok edilipdi).

Jewishewreý sürgünleriniň gaýdyp gelmegi we ybadathananyň we Iýerusalimiň täzeden gurulmagy bilen baglanyşykly dört karar bardy: (1) Beýik Kir tarapyndan miladydan öňki 536-njy ýyl (Ezra 1: 2-4; 2 Chroniclesazgylyk 36: 22-23); (2) Beýik Darýus (Gistaspes), miladydan öňki 519-njy ýyl (Ezra 6: 1-12); (3) Miladydan öňki 458 ýa-da 457-nji ýylda Artakserks Longimanus tarapyndan (Ezra 7: 7,11-26); (4) Artakserks tarapyndan, miladydan öňki 445-nji ýyl) (Nehemýa 1: 1; 2: 1-8).

Mesihni çokundyrylan ýyly, Mukaddes Ruh bilen ýaglanan we Ysraýyla Hudaýnyň Ogly Johnahya 1: 31-34 (30 ýaşyndaka, Luka 3: 21-23) bilen başlasak. , Gregorian senenamamyz boýunça miladydan öňki 4-nji ýyldan gijä galman) we 483 ýyl (ýedi goşmaça 62 hepde) hasaplaýarys, miladydan öňki 457-nji ýylda, Artakserksiň ilkinji karary (şa aýal Esteriň öweý gyzy) Ester kitaby) - öňkülerinden has täsirli bolup görünýär. Şeýle hem, Mesihni takmynan 3 ýarym ýyl şahsy gullugyndan soň ýa-da Danyýeliň 70-nji hepdesiniň ortasynda "köpler bilen berk äht baglaşjakdygy" haça çüýlenendigi takykdyr. Ölümi netijesinde ol "täze ähtiň töwellaçysy" boldy (Hebrewsewreýler 9:15) we 70-nji "hepdäniň" galan 3 ýarym ýylynda ýewreýlere giňden wagyz edildi. butparazlara we ýewreýlere - "ilki ýewreýlere, şeýle hem greklere" hödürlendi (Rimliler 1:16).

BU miladydan öňki 2-nji asyrdan, liberallar tarapyndan talap edilişi ýaly, miladydan öňki 6-njy asyryň ýerine, Danyýeliň kitabyňnyň aýdyşy ýaly, öňünden aýdylýan pygamberligiň ýatdan çykmaýak ýerine ýetirilişi boldy. Bu hakykatdan soň ýazylan bolmagy mümkin däl!

Şonuň ýaly-da, 2-nji we 7-nji baplarda Rim patyşalarynyň döwründe Jennet Patyşalygynyň guruljak wagty bilen baglanyşykly ýagtylyk berilýär. Biziň eramyzyň 30-njy ýylda Rim häkimi Pontiy Pilatusnyň haça çüýlenen we üç günden soň ölümlerden direlen Mesih üçin direlenden 40 gün soň, asmana göterildi we bulut tarapyndan adam tarapyndan görüpdi (Resullaryň Işleri 1: 1- 1) 11). "Asman bulutlary bilen ... gadymy döwürlere" gelen we "ähli halklara, halklara we dillere hyzmat etmeli" hökümdarlyk, şöhrat we bir patyşalyk berlen bolsa gerek. Oňa: [hökümdarlygy [öňki dünýä patyşalyklarynyň edişi ýaly] öçmejek ebedi hökümdarlyk we ýok edilmejek patyşalygydyr "(7: 13-14).

7-nji bap

**Pygamberlik - Uly söweş
Danyýel 10-12-nji baplar**

1. 10-njy bap: "Pars şasy Kiriň üçünji ýylynda, miladydan öňki 534-nji ýyl bolardy" Danyýele "uly söweş" (aýat 1-2) hakda bir zat aýan edildi. 10, 11 we 12-nji baplar bilen meşgullanýar. Ol 8-nji we 9-njy baplara bölekleýin goşmaça bolup, 7-nji bapyň käbir aýratynlyklaryny ösdürip, Dördünji imperiýanyň jikme-jikliklerine degip geçýär. Danyýele soňky günlerde halkyňyza näme boljakdygyny düşünmek üçin bir perişde iberildi; görmek entek köp gün bäri dowam edýär "(10:14). Esasy bölümde, 10-njy we 11-nji bölümlerde degişlilikde miladydan öňki 63-nji we 30-njy ýyllarda rimliler tarapyndan Siriýanyň, soňra bolsa Müsüriň agdarylmagy bilen Gresiýa imperiýasynyň soňuna çykjak wakalar barada aýdylýar. Görüş berleninden soň "köp gün" bolardy. 12-nji bap bolsa, köplenç esatologiki ýa-da taryhyň soňky zatlaryna degişlidir öýdülýär. 11-nji bapyň soňky bölümünde simwoliki esatologiki alamatlar hem bar bolsa gerek.

2. 11-nji bap: Bu bapda, Danyýele görkezilen Orta-Pars we Gresiýa imperiýalarynyň taryhynyň we ýykylyşynyň eskizleri bar - ýöne tagtda midiyalyklar bolmaz ýaly, imperiýa has pars bolýar ortaça. Danyýele: "Ine, Parsda ýene üç patyşa durar; dördünjisi olaryň hemmesinden has baý bolar, baýlygy bilen güýçlenende, hemmesini Gresiýa garşy gozgalaň" (v.2).

BU Pars patyşasy KIRUS ÜÇÜNJI ARYLDA ýa-da miladydan öňki 534-nji ýylda ýene dört ýyl höküm sürmeli diýlende, "Danyýeliň kitaby" atly ilki başdaky sanawymyzda bu üçlügiň ilkinjisi hasaplanýar. Sebäbi Smerdisiň (Bardiýa diýlip hem atlandyrylýar we ýaňy agzalan çyzgyda görkezilen sanawda görkezilen) Täze Kolumbiýa Ensiklopediýasy bilen baglanyşykly aşakdaky ýagdaýlar sebäpli şa hasaplanmazlygy ähtimal:

"Smerdis, miladydan öňki 2828-nji ýyl, Pars şasy Beýik Kiriň ikinji ogly. Oňa Bardiýa hem diýilýär. Ol ganhorlygy gizlin saklaýan dogany Kambyses II tarapyndan öldürildi. Kambys köşgüniň Magian goragçysy Patizithes işinden aýryldy. Kambyses (Müsürde kompaniýa alyp barýardy), öz dogany Guamatany Smerdisiň adyny görkezmek üçin öňe sürdi we ony patyşa diýip yglan etdi, yedi aýlap höküm sürensoň, ýalan Smerdis agdaryldy we öldürildi, Darius öldürildi. "

, Öne, ýokarda görkezilen diagrammada görkezilişi ýaly, ýalan Smerdis (ýa-da Bardiýa) sanalsa, Kir Parsda durjak üç patyşada sanalmazdy, üçüsiniň sanawy, soň dördünjisi-de bolar. aşakdaky ýaly boluň: Kambys II (ýokarda görkezilen diagrammanyň senelerini ulanyp miladydan öňki 530-522-nji ýyllar), Smerdis (miladydan öňki 522-nji ýyl), Darius Hystaspes (miladydan öňki 522-486) we Kserks I (miladydan öňki 486-465).

Asyl nusgada aýdylyşy ýaly, Kserks I Pars patyşalarynyň iň baý we iň güýçli adamsy - Ester kitabynyň Ahasuweri bolmagy ähtimal. Gresiýa çozdy, ýöne Salamisde ýeňildi (miladydan öňki 480-njy ýyl), bu Parsyň pese gaçmagyna we Gresiýanyň ýokarlanmagyna sebäp boldy, ahyrsoňy Pars Gresiýanyň şasy Aleksandr Makedonskiniň eline düşdi, miladydan öňki 330-njy ýylda Pars patyşalarynyň pese gaçmagy döwründe höküm sürýänlere serediň. eýýäm agzalan diagramma.

3-nji we 4-nji aýatlarda Beýik we Gresiýa şalygy ALEKSANDER EDIP BOL .AR. Miladydan öňki 323-nji ýylda aradan çykanda, onuň patyşalygy nesillerden miras galman, iň abraýly generallaryň arasynda bölünipdir - olaryň iň güýçlüleri Siriýany we bütin Gündogary kabul eden Selewkus Nikator we Ptolemeý, Liwiýa we Efiopiýa bilen Müsür (ser. Nesilleri degişlilikde miladydan öňki

63-nji we 30-njy ýyllarda rimliler tarapyndan dolandyrylýança höküm sürüpdiler we bu bapda degişlilikde "demirgazyk şasy" we "günortanyň şasy" diýilýär.

20-NJI BÖLÜMLER Demirgazykdaky "patyşa" bilen "günortanyň şasy" arasyndaky gatnaşyklaryň gysgaça mazmunyny berýär, Antakiýa Epifanes "demirgazyk şasy" bolýança.

35-nji BÖLÜM 21-nji aýatlar Antakiýa Epifanyň döwri we "günortanyň patyşasy" we Palestindäki ýewreýler bilen gatnaşyklary, Hudaý bilen "äht" - 22 we 32-nji aýatlarda agzalyan "äht" bilen baglanyşykly. Öňki bölümdäki "äht şazadasy", 2 Makkabeý 4: 33-38-e görä öldürilen ýewreý baş ruhanysy Onias III hasaplanýar. "Kittimiň gämileri: 30-njy aýatda alymlaryň umumy razyçylygy bilen Rimiň gämileri hökmünde ykrar edilýär. Iň azyndan iki terjime (Moffatt we Goodspeed) rimliler ýa-da rim bar. (" Kittim "ilkinji gezek Kipr adasynda ulanyldy, ýöne onuň ady) ulanmak Ortaýer deňziniň günbataryndaky beýleki sebitlere-de ýaýrady.) Dürli teswirlerde Rimiň Antiokus Epifanyň Müsüre garşy ekspedisiýasyny taşlap, Siriýa gaýdyp gelmegine sebäp bolan, ýöne Ysraýyldan ar aljakdygynyň anyk taryhy interwensiýasy aýdylýar. öý, mukaddes ýerleri haramlamak we 30-njy we 31-nji aýatlarda aýdylýşy ýaly hemişe ýakma gurbanlygyny alyp gitmek.

32-35-nji aýatlar Makkabiniň döwrüne degişlidir. Käbir adamlar 35-nji aýaty hristianlaryň ýaýramagynyň alamaty diýip hasaplaýarlar - belki, ilkinji nobatda rimlilere geçip, grekleriň agalyk etmeginiň soňuna çenli, ikinjidenem taryhyň ahyryna çenli. Emma dogmatizm ýa-da manysyz görünýär.

39-dan 36-njy aýat dürli görnüşde düşündirilýär - käbirleri Rimde - onuň patyşasynda (imperatory) ulanylýar. Beýlekiler bolsa, diňe Antakiýa Epifanyň dowamly we umumylaşdyrylan beýany hökmünde görýärler - bu imperatoryň iberen harby ýolbaşçysyna-da deň bolup biler. 37-nji aýatda esasanam Tammuzyň ýa-da Adonisiň ybadatyna bolan ýigrenjiň beýany bolup biler, esasanam aýallara we beýleki ýerli taňrylara çokunýar diýilýär. Munuň ýerine daşary ýurt taňrysynyň kömegine bil baglardy (38-39 aýatlar).

45-nji BÖLÜM 40-njy aýatlar hem dürli manyda düşündirilýär, käbirleri 40-njy aýatda "ony" öňki abzasyň "şasy" diýip hasaplaýarlar. Munuň dogry ýa-da dogry dälidigi, "günorta şasy" we "demirgazyk şasy" tarapyndan garşy çykan Rim imperatoryna ýa-da Müsürdäki we Siriýadaky (şol sanda Palestina) harby serkerdesine degişlidir. (hökman Antakiýa Epifany hökman däl) soňky ikisiniň agalygy Rime geçjek bolanda. Beýlekiler, iň bolmanda simwoliki manyda, ahyzmana çenli - 40-njy aýatyň "özi" antihristany (Ylham 20: 7-10-da Şeýtanyň esasy adam wekili hasaplanýar) degişlidigini we munuň şeýledigini çaklaýarlar. simwoliki taýdan "demirgazyk" we "günorta" şalary oňa garşylygy görkezýärler. Şeýle-de bolsa, Danyýeliň kitabynda şu wagta çenli olaryň şekillendirilmegi bilen häsiýetden daşgary rol oýnaýar. 40-njy aýatdaky "ahyzmanyň wagty", Gresiýa imperiýasynyň soňuna, Rimiň garaşsyzlygy astyndadygyna meňzeýär. Emma rim hökümdarlygy Danyýeliň halky üçin kynçylyklaryň gutarmagyny aňlatmaýardy.

Ahyrzaman wagty

12-nji bap

1. 1-4-nji aýatlar: Iň erbetleri entek geler - ýewreý döwletiniň soňy, ýöne tebigy ýa-da duşmanlaryň elinde ölse-de, Hudaýa wepaly adamlar däl, sebäbi bardy ebedi jezanyň direlmeği - dogruçylyk üçin "ebedi ýaşayyş" we täze amenthtiň öwredýänleri üçin "ebedi ýaşayyş" (Johnaýa 5: 28-29; 6:39) , 40,44,54; 11 Korintoslylar 15: 20-24; Bu 4-nji aýatyň "ahyrzamanýň wagty" bolup biler. Şeýle bolsa, tekst bu bapdaky zatlaryň hemmesine şol wagtdan oň düşüniş bolmajakdygyny aýdyp biler. Bu, esasanam has az ýa-da az manyly beýan edilen seneler ýaly dogrydyr. Sebäbi Mesih, ýer ýüzünde bolanda, ahyrzamanýň haçan boljakdygyny bilmeýärdi (Matta 24:36) we şondan bäri muny aýan etmedi.

2. 1-nji aýat: Againene-de bu "kynçylyk döwri, meselem, şol bir milletiň hiç haçan bolmandygy ýaly" degişlidir. Ine, Isanyň Iýerusalimiň weýran edilmegini we ýewreý döwletiniň soňlanmagyny (beöň 70-nji ýylda bolup geçen) şeýle suratlandyrdy: "Şondan soň dünýäniň başyndan şu wagta çenli bolmadyk uly muşakgat bolar, ýok, asla bolmaz "(Matta 24:21). Şeýlelik bilen Isa we Danyýel şol bir hadysany göz öňünde tutan bolsa gerek. Isa Iýerusalimdäki we udeahudadaky şägirtlerine gaçmagy tabşyrdy we Ewsebiýusyň Wagyz taryhyna görä "olar şäherden çykyp, lordan derýasynyň aňyrsyndaky Pella atly bir şäherde mesgen tutdular" (Kitap III, 5-nji bap). Danyýel 10: 13,21-de eýýäm Hudaý tarapyndan agyr ýagdaýlarda ulanylandygy aýdylýan "baş perişde" Maýkl (udeahuda 9), Danyýele "halkyňzyň çagalarynyň tarapdary bolan beýik şazada" hökmünde görkezme beren adam tarapyndan suratlandyrylýar. "şol döwürde [şu bapda görkezilen] Maýkl durar" kepilnamasy bilen - Hudaýyň hakyky halkyna kömek etmek üçin. Iýerusalim ýykyljak bolanda mukaddeslere Pella gaçmaga kömek eden bolmagy mümkin.

3. 5-7-nji aýatlar: Danyýel: "Bu täsinlikleriň soňy näçe wagt bolar?" Diýip soranlarynda. oňa "wagt, ýarym wagt bolar, mukaddes halkyň güýjüni bölek-bölek edensoň, bu zatlaryň hemmesi gutarar" diýdiler. 7: 23-28-de aýdylýşy ýaly bir zada salgylanlymagy mümkin däl. Beýan edilen wagt elementi 3 ýarym ýyl ýa-da bir ýyl görkezýän bir gün bilen 1260 gün manysyny aňladyp biler; ýa-da çäklendirilen dowamlylygy bilen näbelliligiň simwoliki salgylanmasy bolup biler - wagtyň ahryna çenli uzalmaýar. Bu Ylham 11: 14-e çenli, "Dünýä Patyşalygy Rebbimiziň we Mesihini Patyşalygyna öwrülen" wagta degişlidir, bu bolsa öz gezeginde ýeňşine salgylanyp biler. Rim imperiýasyndaky butparazlyk we onuň ägirt uly yzarlaýyş güýji biziň eramyzyň 4-nji asyrynda döwürdi

4. 8-9-njy aýatlar: Danielöne Danyýel şeýle diýdi: "Eşitdim, ýöne düşünmedim. Soňra:" Eý, jenabym, bu mesele näme bolar? "Diýdi. Ol:" Danyýel, git! sözler ahryna çenli ýapylýar we möhürlenýär: "Bu ahyrzamanýň öňünden görünýän aýatlarda aýdylýarmy ýa-da görünýän 2-4-nji aýatlarda göz öňünde tutulan sözmi? wagtyň ahrynda bolmakmy? Bu bellikleriň ýazyjysy öňküsini çaklamak üçin çekinýär, ýöne dogmatik bolmakdan ýüz öwürýär.

5. 10-njy aýat: Danyýele mundan başga-da aýdylýar: "Köpler özüni arassalap, ak ederler we arassalanarlar; erbetler erbetlik ederler, erbetleriň hiç biri düşünmez; akyllylar düşüner". Bu,

Danyýele aýan edilen ähli syrly zatlara düşünmek üçin degişli bolup bilmez, sebäbi bularyň hemmesine özi düşünmeýärdi. Itöne bu, ahyrky nygmatyň Hudaýa wepalylyk bilen gazanyljakdygyny bilmek üçin ýeterlik derejede düşünmelidir we ýerdäki durmuşyň özi bolsa-da, bahasyna garamazdan. Çünki 2-nji we 3-nji aýatlarda görkezilişi ýaly ölüm ahyrzaman däl.

6. 11-13-nji aýatlar: Bular dürli düşündirilen wagtlar bilen baglanyşykly, sebäbi haýsydyr bir düşündirişi anyklamak üçin ýeterlik maglumat ýok. Aýdylanlara garamazdan, Danyýeliň manysyna takyk düşünmegine garaşylmadyk bolmagy ähtimal. Oňa: "Emma ahyryna çenli git, çünki dynç alarsyň we günleriň ahyrynda öz paýyňda durarsyň" diýdiler. Onuň "dynç alşy" ölümi bilen direleşiniň arasynda bolup, şol wagt "paýynyň, gününüň ahyrynda" boljak ýerinde durar - belki, ýeriň ahyrynda, Mesih direljek wagty geler. ölümler, 1-4-nji aýatlary ara alyp maslahatlaşmakda ýokarda agzalan parçalara görä.

4öne 4-nji aýatdaky "ahyrzamanyň wagty" 11-12-nji aýatlarda görkezilen döwürleriň gutarmagy bilen deňeşdirilmeli däl: "We hemişe ýakma gurbanlygy alynjak wagtdan we weýran eden nejislik, müň iki yüz togsan gün bolar. Garaşýan, müň üç yüz baş otuz güne ýeten bagtlydyr. " Eger bu ýerdäki wagtyň soňy bilen deňeşdirilmeli bolsa, onda näme üçin Isa ýer ýüzünde gaýdyp gelmegiň wagtyny bilmedi (Matta 24:36)?

Beýleki bir tarapdan, munuň üçin niýetlenen bolsa, başlangyç nokady näme, ýagny "üzüksiz ýakma gurbanlygynyň" aýrylmagy we "weýran edýän ýigrenji" gurmak näme? (1) Miladydan öňki 168-nji ýylda Iýerusalimdäki ybadathanany Antiokus Epipanes haram edenmi? (A-da (2) rimliler Iýerusalimiň we ybadathananyň weýran edilmegi bilen baglanyşykly bolup geçen zatmy (Matta 24: 15-18)? (A-da (3) Adam Klarkyň we beýlekileriň pikirçe, "Taňrynyň buýruklyryna, ybadatyna we ç. ? Mundan başga-da, ikinjisi, Danyýele berlen maglumatlarda haýsy soňraky waka göz önünde tutulypdyr we biz muny nädip bilmeli?

Şeýle hem, bizde iki sany terminal senesi bar - 1290 gün we 1335 gün, tapawudy 45 gün ýa-da bir ýarym aý. Bular ahyrzamanyň başlangyjy we ahyryny ýa-da başga bir zady aňladýarmy? Olary gönümel günler hökmünde kabul etmelimi ýa-da Ezekiezekil 4: 6-da bolşy ýaly bir ýyly aňladýan gün we başga pygamberlik mysallary hökmünde düşünmelimi? Her niçigem bolsa, bu sanlar miladydan öňki 168-nji ýa-da biziň eramyzyň 70-nji ýyllary bilen başlasa, ýerdäki wagtyň soňuny görkezip bilmez. Bir ýyl, 1290 ýyl we miladydan öňki 168-nji ýyldan 1335 ýyl soň bir gün alsaňyz, diňe 1132-nji we biziň eramyzdan öňki ýyllara ýeteris. Degişlilikde 1177 Ora-da 70-nji ýyldan soň bolsa, bu diňe degişlilikde biziň eramyzyň 1360-njy we 1405-nji ýyllaryna çenli baryp ýeter. Earthöne, olar ýerdäki wagtyň soňuny aňladýan bolsalar, eýýäm haýsy waka geçen bolsa, başlangyç nokady aňladýar, şonuň üçin ahyrzamanyň şu ýerde bolandygyny bilip bileris, köp asyrlaryň dowamynda dürli adamlar tarapyndan aýdylşy ýaly we giňden ýaýrady. biziň döwrümüzde köp sensasionistler tarapyndan talap edilýärmí?

Şeýle-de bolsa, ýokarda agzalan terminal seneleri wagtyň soňuny görkezmeýän bolsa, olar nämäni aňladýar we nädip bilmeli? Şeýle hem, başlangyç senesi bolup hyzmat edýän "harabalygy ýigrenýän" näme? Adam Klark şulary teklipe edýär: "Iýerusalimdäki Taňry ybadathanasynyň ýerine takmynan takmynan takmynan takmynan takmynan takmynan takmynan

IKINJI: Birneme gabat gelmeyän "'Aklanan' ýa-da 'Arassalanan' mukaddes ýer hakda aýdýar. Onuň esaslandyryşy: "umumy wersiýalarda" arassalanan "(tsadaq) diýilýän ýewreý sözi, göni manyda" tassyklanan dogruçyl "ýa-da" aklanan "manyny berýär. Şeýle-de bolsa, Danyýel Mesih däl-de, Iýerusalimdäki ybadathananyň mukaddes ýeridi. hapalanmagy we hyzmatlary tämizlenýänçä (ýa-da "tassyklanan dogruçyl" ýa-da Straubyň şertlerini ulanmak üçin "dogry"), 2300 agşam we irden, ýa-da takmynan 2130-njy ýylda ýewreýleriň öňünde (we şonuň üçinem her kim, "ilki ýewreý" üçin Rimliler 1:16 Jewsewreýler tarapyndan Mesih - bu şeýle edýär: (1) "Mesihi Hudaýyň hakyky we makullanlary hökmünde kabul edýänçäler, öňünden çaklanylan mukaddes ýer ýok" we (2) "2300 ýyl gutarar" haçan-da ýewreýler Mesih bolan 'aklanan' ýa-da 'arassalanan' mukaddes ýerini kabul edenlerinde. "

ÜÇÜNJI: Onuň "Danyýel 12-iň döwürleri" hem esassyz, bulaşyk we käbir ugurlarda biri-biri bilen gapma-garşy bolup görünýär. Straub ilki sitata berler, soň teswirlerimiz geler.

1. "Jewsewreýleriň zyndan" Mesihiň ret edilmegi (Rimliler 11: 8), olaryň iman eden döwri bolmaly, TERMINATLAR 1260-njy ýyl döwrüniň "ahyryzamanymda" goşuldy (Dan.12) : 1-3 Rimliler 11:12, 15, 23, 25).

Başlat: Görnüşinden, Straub 4-nji aýatdan Danyýel 12: 1-3 üçin "ahyryzamanym wagty" adalgasyny alýar we bu ýazgydan ölümler direlende ýer ýüzüniň ahyryna degişlidigi görünýär. Emma basym muny ulanmaýandygy belli bolar. . başlangyjy beýan edilmedik iman, 2130-njy ýyldan gijä galman gutarýar.)

2. "DÜZGÜNLIK" (Dan.12: 13-14) "kynçylyk wagty" (Dan.12: 1) hem diýilýär, şonuň üçin döwrüň "ahyrynda" TERMINATLAR [goşuldy] (takmynan 2130-njy ýyl.) "

Düşündiriş: Bu ýokarda görkezilen senäni aç-açan görkezýär. Heöne agzap geçen "harabalyk" üçin 12: 13-14-de (14: 12-nji aýat ýokdugy sebäpli 12: 11-12 bolmaly) parçasynyň dowamlylygynyň "müň iki yüz togsan gün" bolandygyny aýdýar. "ýa-da Straubyň hasaplamagyna görä takmynan 1230 ýyl, takmynan 2160-njy ýylda gutarjak, takmynan 2130-njy ýylda 30 ýyl ozal däl-de, takmynan aç-açan agzamaýan senesi. Işini gutarmanka, takmynan "takmynan 2370-nji ýylda" ýa-da takmynan 110 ýyl soň ýene bir döwür bolar.

3. Jewsewreýleriň imana geliş döwri (Dan. 12: 7-10), 'Köpler özlerini tämizlärler we ak ederler we arassalanarlar' (Rimliler 11: 15-24) bu iman öwrülişigi, Danyýel bu harabalyk döwrüniň 'ahyryna çenli' hakyky wagtyny 1290 ýyla çenli uzaldýar (Dan.12: 9-11).

Düşündiriş: Bu ýerde 12: 7-10 aralygyndaky 1260 ýyl ýokardaky 1-nji belgili 12: 1-3 bilen deňeşdirilýär, bu şübhesiz dogry. Emma aýdylýanlaryň galan bölegi, ylaşyp bolmajak bir meňzeşligi görkezýär. "1260 ýylyň ahyry ... (Dan.12: 7-10)" we "göz öňünde tutulýan 2300 ýylyň ahyry" arasynda aralyk goýýar, bu "deslapky iman döwrüni" öz içine alýar. ýewreýlerden "(Dan 12: 1-3).

Başga sözler bilen aýdylanda, ilki bilen "1260 ýyllyk döwrüň" ahyrynda "gutarýan iman eden döwri (Dan.12: 1-3)" indi "bilen" arasynda "diýilýär. soň 2300 ýyl gutarýar. (Aboveokardaky No2, "takmynan 2130-njy ýyl" bilen gutarýar) we "ýewreýleriň imana gelmeginiň deslapky döwri" (Dan.12: 1-3).

Şeýle hem, 132-nji sahypanyň indiki sahypanynda şeýle diýilýär: "Danyýel 12: 7-iň 1260 ýyllygy, ýewreýleriň gepleşik döwrüniň başlamagy bilen tamamlanýar (30 ýyllyk döwür, ýewreýleriň imana gelmegi)." Bu, ýokarda ençeme gezek getirilen we gutarjak "1260 ýyllyk döwrüň" gutarýan wagty "(Dan.12: 1-3) gutarýan döwür bolmaly" diýen sözlere düýbünden ters gelýär. Straubyň ýokarda görkezilen hasaplamalaryna görä takmynan 2100-nji ýyl.

Indiki Straub Danyýeliň "bu çöl döwrüniň ahyryna çenli" hakyky wagtyňy 1290 ýyla, ýa-da ýokardaky 2-nji belginiň uzaldylmagyna çenli uzaldýandygyny aýdýar. Weöne onuň soňkusyny aňladýandygyny çaklaýarys. 30 ýyldan, ýewreýleriň imana gelmeginiň "deslapky" ýa-da "başlangyç" möhletini 30 ýyla çenli çäklendirmek üçin onuň esaslandyryjydygyny çaklaýarys.

Emma, bu hakykatdanam 1260 ýyldan 1290 ýyla çenli uzaldylan bolsa, näme üçin iman eden döwri 1260 ýyllyk "Dan.12" döwrüniň "ahyrynda" gutarýar diýip pikir etmersiňiz? 1-3 "özi hem edil 30 ýyl uzaldylyp, 30 ýyl uzaldyldy? Iň bärkisi bellenen bulaşyklygy we gapma-garşylygy aradan aýyrar. Şeýle hem, onuň aýdan sözlere bilen has oňat bolardy: "Bu iman hereketini hödürläninden soň, Daniel hakyky wagtyňy 1290 ýyla uzaldýar." "Hakyky wagt", "öwrülişik hereketi" bolmasa näme?

4. Dan 12: 12-13).

"Jewsewreýleriň imana gelmegi bilen häsiýetlendirilen ähli döwür takmynan 75 ýyl dowam edýär".

Düşündiriş: aboveokardakylaryň hemmesi ýewreýleriň iman edenleriniň bary-ýogy 75 ýyllyk wagtyňy goşmaly bolsa, Straub munuň üçin ýeterlik esas bermeýändigini gaýtalaýar. Näme üçin Danyýel 12: 1-3-iň 1260 ýyllyk döwrüniň "ahyryndan" birnäçe ýyl öň "X" sanyndan başlamaly dälsiňiz we indiki 45 ýyl bilen kesgitlän 30 ýyl möhletini uzaltmaly dälsiňiz? jemi 75 plyus "X" ýyl?

Againene-de bir görüşde (10-12-nji baplar) we hatda bir bapda (12) hem belli bir häsiýetiň we maksadyň öňünden aýdylýan döwri bolmaly (Straub tarapyndan düşündirilən 3 ýarym ýyl) geň zat dälmi? 1260 pygamberlik ýylyny görkezýär), soň bolsa Straubda derrew iki gezek, degişlilikde 1290 we 1335 ýyla çenli uzalýar? Ilkinji iki san ýalňyşmydy ýa-da Danyýele ýetirilýän maglumatlary berýän Reb çalt yzly-yzyna iki gezek pikirini üýtgetdimi? Ora-da düşündiriş, Straubyň ähtimallygyndan tapawutlymy?

DÖRDÜNJI: "Mesih takmynan 70-nji ýylda Titus tarapyndan Iýerusalimiň agdarylmagyndan başlap, takmynan 2370-nji ýyla çenli bolan" Danyýel pygamberiň üsti bilen aýdylan weýrançylyk "(Matta 24: 15) ikinji gezek ýerine ýetirilişini görkezýär.

"Jewsewreýler mukaddes ýerlerini dikeltmäge synanyşanlarynda, meýilnamalarynyň wagtlaýyn ýeňilmegi bilen ikinji gezek ýerine ýetirilmegi tebigy zatdy. Mesihi Hudaýyň hakyky we makullananlary hökmünde kabul edýänçäler, olar üçin çak edilýän mukaddes ýer ýok."

Düşündiriş: theokarda aýdylanlara görä, Mesih Danyýele aýdylanlaryň hemmesini ýatyrdy we Straub tarapyndan gaty içgin düşündirildi, sebäbi harabalygy ýene 195 ýyl ýa-da 2370-nji ýyla çenli uzaltdy. Straubyň pikiriçe, harabalyk ýewreýler bilen tamamlanýar 'Mesihi "tassyklanan mukaddes ýer" hökmünde kabul etmek, ýöne takmynan 2370-nji ýyla çenli gutarmaýar, şonuň üçin olaryň kabul ediljek wagty bolar.

Bu pygamberlik wersiýalarynyň hemmesi hakykatdanam näme bolsa, näme etmeli? Straubyň ajaýyp düşündirişiniň döredýän ähli kynçylyklary bilen, Injiliň tekstini Hudaý tarapyndan göz önünde tutulmadyk köp okan we başga-da umytsyz garşy çykan bolmagy ähtimal. Şeýle-de bolsa, ýerine ýetirilmedik pygamberlik bilen ylham berilmedik erkekleriň arasynda adaty bir zat däl. Elbetde, özümiziň dogmatizmden ägä bolmagymyz we beýlekileriň beýlekilerden ýokary gurluşly meýilnamalaryndan ägä bolmagymyz hökmandyr.

Iň soňunda bolsa, hekaýasynda ýazylanlaryň hemmesiniň manysyna takyk we doly düşünmezden ozal, Daniel bilen ahyrky ahyryna çenli garaşmaly bolmagymyz mümkin. Godöne Hudaýy kabul etmek üçin Oňa wepaly bolmalydygymyzy we wepalylygymyzy bozman, zerur bolsa ölmäge taýyn bolmalydygymyzy bilmek üçin ýeterlik düşüniş bileris. Sebäbi bu durmuş hemmesini gutarmaýar, ýöne Hudaýa beren jogabymyza baglylykda ýa-da "ebedi ýaşayşa" ýa-da "utanç we ebedi ýigrenmek" (12: 2) direliş bolmaly.

Halkara Injil bilim instituty

Randolph Dunn, Prezident - Roberto Santýago, dekan

thebiblewayonline.com

1-nji kurs - Taňrynyň habary

[Hemme zat nädip geldi?](#)
[Hudaý bolan adam](#)
[Mesih - Taňrynyň syry](#)
[Hudaý hakda mifler](#)
[Durmuşdan ölüme - ölümlü adam](#)
[Meýilleşdirilen töleg](#)
[Hoş Habarlaryň habarlary](#)

2-nji kurs - Mesihe boýun bolmak

[Mesihden öň wagt](#)
[Mesihniň onerdäki wagty](#)
[Mesihden soňky wagt](#)
[Eartherdäki wagtyň soňy](#)
[Karar bermegiň wagty](#)
[Haçdan ölüme çenli durmuşa](#)

4-nji kurs - Mesihde ulalmak

[Nasyraly Isa](#)
[Mesihniň durmuşy](#)
[Mesihde birleş](#)
[Agyry hakda mifler](#)
[Beden, jan, ruh - öleniňde nirä barýarlar?](#)
[Nika we aýrylyşmak](#)
[Hudaýyň Sabat günü](#)
[Gelip çykyşdan öň ýaradylyş](#)

Hebrewsewreýler

5-nji kurs - Mesihde ýetişmek

[Haçdan sapaklar](#)
[Taňrynyň täzedan gurmak prosesi](#)
[Şu wagta çenli berlen iň uly soraglar](#)
[LivingaşamakMesihde biri-birimiz üçin](#)
[Iň ýokary durmuşa ýaşamak](#)
[Indi we hemişelik üçin wadalar](#)

<p><u>Bagyşlamak baradaky mifler</u> <u>Mesihe çokundyrylmak</u></p> <p>3-nji kurs - Mesihdäki täze durmuş</p> <p><u>El bilen ýasalmadyk Patyşalyk</u> <u>Patyşalykda hyzmatkärler</u> <u>Mesihniň ilkinji ýörelgeleri</u> <u>Dul aýallar we beýlekiler</u> <u>Ruhy süýt</u> <u>Erkin azatlyk</u> <u>Görgüli mif</u> <u>Hatlardan habar</u> <u>Ruhda we hakykatda Hudaýa ybadat ediň</u></p> <p>Injil alymlary üçin okuwlar</p> <p><u>Injil</u> <u>Gysgaça Injil</u> <u>Görnüşleri we metaforalary</u></p>	<p><u>Hakyky erkekler takwa adamlar</u> <u>Durmuşyň ajaýyp sözleri</u></p> <p>6-njy kurs - Injil alymy bolmak</p> <p><u>Kölegeler, görnüşler we welilikler</u> <u>Mukaddes Ruh</u> <u>Daniel</u> <u>Isa Mesihniň Ylhamy</u> <u>Scripturesazgylaryň dymmagy</u> <u>Beöň 100-nji ýyldan 1500-nji ýyla çenli okuwlar we amalyýetler</u> <u>Özgertmek ýa-da dikeltmek</u> <u>Injili düzmek we terjime etmek</u> <u>Şu günki ýygnaç amallary- Mukaddes? Azgy ýa-da döp?</u></p> <p><u>Isanyň nesil şejeresi - diagramma</u></p>
--	---